

NOTULEN (20 augustus 2016)

ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS 2016 AEGON N.V.

20 MEI 2016

Den Haag, Aegonplein 50

NOTULEN van de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AVA) van Aegon N.V. ('Aegon' of 'de Vennootschap'), statutair gevestigd te 's-Gravenhage, gehouden op vrijdag 20 mei 2016 om 10.00 uur (CEST) op het hoofdkantoor van Aegon, Aegonplein 50 te 's-Gravenhage.

Agenda:	pagina
1. Opening	1
2. Presentatie over de gang van zaken in 2015	2
3.1 Jaarverslag 2015	12
3.2 Remuneratierapport 2015	14
3.3 Jaarrekening 2015: Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2015	16
4. Voorstel tot goedkeuring van het slotdividend over het boekjaar 2015	24
5. Voorstel tot het verlenen van kwijting aan de leden van de Raad van Bestuur	24
6. Voorstel tot het verlenen van kwijting aan de leden van de Raad van Commissarissen	24
7. Voorstel tot herbenoeming van de heer Robert Routs als lid van de Raad van Commissarissen	25
8. Voorstel tot herbenoeming van de heer Ben van der Veer als lid van de Raad van Commissarissen	26
9. Voorstel tot herbenoeming van de heer Dirk Verbeek als lid van de Raad van Commissarissen	26
10. Voorstel tot goedkeuring van het besluit dat de dochtermaatschappijen van de Vennootschap aan hun werknemers die buiten Europa werkzaam zijn, een variabele beloning kunnen uitkeren tot maximaal 200% van het vaste jaarsalaris	27
11. Voorstel tot intrekking van alle gewone aandelen die in het kader van de aandeleninkoop ten bedrage van 400 miljoen euro zijn ingekocht	27
12. Voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot uitgifte van gewone aandelen	27
13. Voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot beperking of uitsluiting van voorkeursrechten bij de uitgifte van gewone aandelen	28
14. Voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot uitgifte van gewone aandelen in het kader van incentiveplannen	28
15. Voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot verkrijging van eigen aandelen	28
16. Wat verder ter tafel komt	29
17. Sluiting van de vergadering	30

1. Opening

De *Voorzitter* opent de vergadering en heet de aandeelhouders en de overige aanwezigen welkom. Tijdens de vergadering zal Engels de voertaal zijn. Voor simultaanvertalingen (Engels-Nederlands en Nederlands-Engels) wordt gezorgd. De stemming over de betreffende agendapunten vindt elektronisch plaats. Voorafgaande aan de vergadering zijn stemkastjes en stemkaarten uitgereikt.

De *Voorzitter* stelt vast dat de volgende leden van de Raad van Commissarissen aanwezig zijn: Irv Bailey, Ben Noteboom, Robert Dineen, Shemaya Levy, Ben van der Veer, Dirk Verbeek, Corien Wortmann-Kool, Dona Young en hijzelf, Rob Routs. De leden van de Raad van Bestuur zijn eveneens aanwezig: Alex Wynaendts en Darryl Button. Behalve de leden van de Raad van Bestuur, die ook lid zijn van de Management Board, zijn ook de andere leden van de Management Board aanwezig: Adrian Grace, Allegra van Hövell-Patrizi, Gábor Kepecs, Marco Keim en Mark Mullin. Daarnaast zijn ook Carla Mahieu,

Sarah Russell, Mark Bloom en Onno van Klinken (genomineerde leden van de Management Board) aanwezig. Overeenkomstig de Nederlandse Corporate Governance Code zijn ook de accountants die de jaarrekening 2015 hebben gecontroleerd – Ruud Dekkers, Angie Blomberg en Emile Rondhout van PwC – ter vergadering aanwezig.

Deze AVA wordt in het Engels genotuleerd door de Secretaris, mw. Anne-Marie Roth-Verweij. Een onofficiële Nederlandse vertaling wordt eveneens beschikbaar gesteld.

De *Voorzitter* stelt vast dat de oproeping voor deze AVA is geschied via een aankondiging op de website van Aegon op 8 april 2016. De agenda is samen met de toelichting en de bijlagen toegestuurd aan alle in het aandeelhoudersregister van de Vennootschap opgenomen aandeelhouders. Houders van zogenaamde New York Registry Shares hebben bij separaat schrijven een oproeping voor de AVA inclusief agenda ontvangen. Bij de oproeping zijn de ter vergadering te behandelen onderwerpen vermeld. Daarbij is tevens aangegeven dat de agenda plus de toelichting en de bijlagen, het jaarverslag en de jaarrekening over 2015, alsook alle wettelijk vereiste aanvullende gegevens kosteloos verkrijgbaar zijn op het hoofdkantoor van Aegon in Den Haag en bij ABN AMRO Bank in Amsterdam en ook beschikbaar zijn op de website van Aegon en op de e-votingwebsite van ABN AMRO. De stukken voor de AVA hebben ter inzage gelegen vanaf de dag waarop de vergadering is bijeengeroepen en blijven ook na de vergadering beschikbaar.

Deze AVA is overeenkomstig Nederlands recht en in overeenstemming met de statuten van Aegon bijeengeroepen. Het totale geplaatste aandelenkapitaal bestaat per de registratiedatum – 22 april 2016 – uit 2.732.058.986 aandelen, waarvan 2.147.036.826 gewone aandelen en 585.022.160 gewone aandelen B. Beide soorten aandelen hebben een nominale waarde van 12 eurocent. Na aftrek van aandelen in eigen bezit zonder stemrecht en rekening houdend met het feit dat deels afstand is gedaan van de stemrechten op gewone aandelen B, bedraagt het totale aantal stemgerechtigde aandelen per de registratiedatum 2.064.577.466.

Later tijdens de vergadering stelt de *Voorzitter* vast dat er 1.082 houders van gewone aandelen en gewone aandelen B ter vergadering aanwezig zijn. Samen met de aandeelhouders die via e-voting of via een gevolmachtigde hebben gestemd, vertegenwoordigen zij in totaal 1.434.485.725 stemmen. Dit komt neer op 73,38% van het huidige geplaatste aandelenkapitaal en 69,48% van de 2.064.577.466 aandelen die per de registratiedatum stemgerechtigd zijn. Net als in voorgaande jaren zijn de aandeelhouders actief gestimuleerd om tijdens de AVA hun stem uit te brengen.

De conceptnotulen van de op 20 mei 2015 gehouden AVA hebben gedurende drie maanden voor commentaar ter inzage gelegen op het hoofdkantoor van Aegon in Den Haag en zijn ook met dat doel op 20 augustus 2015 op de website van Aegon geplaatst. De door de *Voorzitter* en de Secretaris ondertekende, definitieve notulen zijn sinds 20 november 2015 beschikbaar.

De conceptnotulen van deze AVA zullen vanaf 20 augustus 2016 gedurende drie maanden op de website staan voor commentaar. De definitieve notulen worden op 20 november 2016, na ondertekening door de *Voorzitter* en de Secretaris, gepubliceerd op aegon.com. Dan wordt tevens een Nederlandse vertaling beschikbaar gesteld.

2. Presentatie over de gang van zaken in 2015

De *Voorzitter* geeft het woord aan Alex Wynaendts, de CEO van Aegon, die een presentatie zal geven over de gang van zaken in 2015. De presentatieslides van de heer Wynaendts maken deel uit van deze notulen en zijn te vinden op aegon.com.

De heer *Wynaendts* bespreekt de successen die Aegon in 2015 heeft geboekt dankzij de uitvoering van de strategie en de stappen die zijn - en nog worden - gezet om van Aegon een bedrijf te maken dat nog klantgerichter te werk gaat en daarmee een goede uitgangspositie heeft voor de toekomst.

Op 31 december kwam de 5-jarige strategiecycclus ten einde. De heer *Wynaendts* richt zich dan ook niet alleen op de afgelopen twaalf maanden, maar wil eerst beginnen met een overzicht van de vooruitgang die Aegon sinds 2010 heeft geboekt. Aegon is vandaag de dag een heel ander bedrijf dan vijf jaar geleden. Waar de spread-activiteiten vroeger goed waren voor twee derde van onze winst, halen wij twee derde van onze winst inmiddels uit fee-inkomsten en technische opbrengsten. Aegon blijft zich veranderen. Wij hebben niet alleen het profiel van Aegon veranderd, maar ook onze organisatiecultuur en - belangrijker nog - de wijze waarop wij met onze miljoenen klanten omgaan en communiceren. Ons doel - mensen helpen sparen en beleggen voor een financieel zekere toekomst - is en blijft de kern waar alles om draait. Klaar staan voor onze 30 miljoen klanten en voor het groeiende aantal mensen dat onze producten en diensten steeds harder nodig heeft. Daar ligt onze prioriteit.

Maar Aegon blijft zich evenzeer richten op waardecreatie voor haar aandeelhouders door te streven naar een rendement op eigen vermogen van 10%. De heer *Wynaendts* geeft aan dat Aegon op basis van haar sterke kapitaalpositie onder Solvency II per ultimo K1 2016 van circa 155% een aantrekkelijk dividend aan haar aandeelhouders kan uitkeren.

Enkele belangrijke successen en ontwikkelingen in de afgelopen jaren: 1) verkoop van niet-kernactiviteiten, 2) optimalisatie van de waarde van onze huidige activiteiten (*back book*) en 3) een winstgevende groei van onze fee-activiteiten.

- 1) Verkoop van niet-kernactiviteiten: alleen al in de laatste drie jaar hebben wij voor 3,4 miljard euro aan niet-kernactiviteiten afgestoten tegen gemiddeld 80% van de boekwaarde. Zoals het merendeel van onze annuity-portefeuille in het Verenigd Koninkrijk, Transamerica Re, de herverzekeringstak in de Verenigde Staten, de Canadese activiteiten, de joint ventures in Spanje en ook ons belang van 35% in La Mondiale in Frankrijk.
- 2) Optimalisatie van de waarde van onze huidige activiteiten: dit hebben wij gedaan door fors in de kosten te snijden op de gevestigde markten, maar ook door minder kapitaal in te zetten voor de afbouw van onze annuity-activiteiten in de VS.
- 3) Winstgevende groei van onze fee-activiteiten: bijvoorbeeld door een succesvol vermogensbeheerbedrijf op te zetten. Verder zijn wij belangrijke distributieovereenkomsten en joint-ventures aangegaan met sterke partners, zoals Banco Santander in Spanje. Daarnaast hebben wij onze pensioenactiviteiten in de VS en het VK verder uitgebreid met de recente overname van de 401(k)-activiteiten van Mercer in de VS en het pensioenbedrijf van BlackRock in het VK. Door uitvoering van onze strategie hebben wij onze fee-activiteiten de afgelopen vijf jaar met succes weten uit te breiden. Een gemiddelde omzetgroei van 12% per jaar laat duidelijk zien dat wij het vertrouwen van miljoenen nieuwe klanten hebben gewonnen. De belangrijkste aanjager van deze mooie omzetgroei is de strategische beslissing om ons wereldwijd te richten op fee-based-activiteiten, zoals *variable annuities* en pensioen- en vermogensbeheer. De inkomstgenererende

beleggingen zijn sinds 2010 significant gestegen, met meer dan 70% naar ruim 700 miljard euro, en het aantal pensioenklanten is bijna verdubbeld, van 6 miljoen naar 11 miljoen deelnemers.

Aegon heeft altijd een solide balans weten te handhaven. Onze ratings zijn goed en de Solvency II-ratio op groepsniveau van circa 155% eind K1 2016 ligt precies in het midden van de door ons beoogde bandbreedte. De vrije kasstromen na aftrek van kosten voor de Holding zijn verdubbeld dankzij een winstgevende groei van onze activiteiten en schuldafbouw. Deze verdubbeling van de vrije kasstroom na aftrek van kosten voor de Holding is de reden waarom wij een hoger dividend aan onze aandeelhouders kunnen uitkeren. Helaas hebben wij niet alle financiële doelstellingen kunnen realiseren, vanwege de grote veranderingen in de regelgeving op onze Britse markt en in nieuwe markten. Ook de aanhoudend negatieve effecten van de zeer lage rente spelen een rol, met name voor onze activiteiten in de VS. Niettemin kunnen wij trots zijn op de verdubbeling van het fee-based-resultaat en de sterke groei van de vrije kasstroom uit operationele activiteiten met meer dan 30%.

De heer *Wynaendts* gaat vervolgens in op de vier strategische doelstellingen van Aegon: 1) optimalisatie van de portefeuille, 2) trouwe klanten, 3) operationele excellence en 4) betrokken werknemers.

- 1) Optimalisatie van de portefeuille is hiervoor al besproken.
- 2) Wat klantloyaliteit betreft, streven wij ernaar om dichterbij onze klanten te staan en echt klantgericht te worden. Wij willen het meest aanbevolen bedrijf zijn bij onze klanten. We meten dit via de veelgebruikte Net Promoter Score (NPS). Uit onze score over 2015 blijkt dat we op de goede weg zijn, wat betreft het prioriteren van de klantbeleving. NPS-scores worden inmiddels bij bijna alle bedrijfsonderdelen toegepast. De geconsolideerde score steeg (bij een één-op- één vergelijking) in 2015 van 4 naar 7 punten. Dat is een forse stijging. De belangrijkste redenen voor deze verbetering zijn: i) een betere klantenservice, ii) eenvoudiger producten en diensten iii) en het feit dat wij als bedrijf beter toegankelijk zijn geworden voor onze miljoenen klanten.
- 3) Bij operationele excellence gaat het om een excellente dienstverlening aan klanten tegen concurrerende kostenniveaus. Op dit punt hebben we significante vooruitgang geboekt, dankzij de digitalisatie van belangrijke processen, implementatie van efficiënte bedrijfsmodellen en door meer schaalvergroting.
- 4) Ons belangrijkste bedrijfsmiddel zijn natuurlijk onze werknemers. De heer *Wynaendts* meldt dat Aegon de afgelopen twaalf maanden reële vooruitgang heeft geboekt wat betreft het werven van nieuwe mensen met nieuwe ideeën vanuit diverse branches, de introductie van een nieuw talentbeoordelingsproces en het stimuleren van diversiteit binnen het personeelsbestand. De heer *Wynaendts* geeft aan verheugd te zijn over de score van de dit jaar gehouden Global Employee Survey. Op het gebied van *engagement* zien wij een lichte daling, maar de score blijft nog altijd ruim boven de branchenorm. Wat *enablement* betreft, ligt onze score niet alleen boven de branchenorm, maar zien we een verbetering over de gehele breedte.

Het hebben van een duurzame strategie en duurzaam ondernemen zijn belangrijke elementen van onze vier strategische doelstellingen: innovatief zijn, investeren in nieuwe duurzame bedrijfsmiddelen en de beste werknemers werven en aan ons binden. In het kader van deze strategie hebben wij onze benadering van duurzaamheid opnieuw geformuleerd onder de noemer 'Responsible Business'. Zo hebben wij onze zogenoemde impactbeleggingen vorig jaar fors verhoogd met ruim 65% tot een kleine 8 miljard euro. Het gaat hierbij om betaalbare woningen, duurzame energie, maar ook om groene obligaties. Daarnaast heeft Aegon zich als doel gesteld om:

1) beleggingen voor algemene rekening in kolenmijnbedrijven gefaseerd van de hand te doen en 2) een CO₂-neutrale onderneming te worden in overeenstemming met de toezegging die wij gedaan hebben in het kader van de VN-Klimaatconferentie in Parijs vorig jaar. Verantwoord ondernemen is erg belangrijk, omdat wij van mening zijn dat alle stakeholders moeten profiteren van onze activiteiten, niet alleen onze klanten, werknemers en aandeelhouders, maar ook de samenleving in bredere zin.

De heer *Wynaendts* vervolgt zijn presentatie met een beschrijving van de strategische prioriteiten van Aegon voor de komende periode. Hij wijst op twee trends: 1) hoe verbeteren wij de relaties met de mensen die van ons afhankelijk zijn en 2) hoe kunnen wij via deze aanpak profiteren van de mondiale trends binnen onze branche en bij onze klanten.

Belangrijke trends waarmee wij in onze sector te maken hebben, zijn de historisch lage rente, de komst van nieuwe digitale technologie, maar ook een overheid die zich terugtrekt, met name op pensioengebied. Deze mondiale trends zorgen er niet alleen voor dat er meer vraag is naar onze producten en diensten. Ze veranderen ook de wijze waarop wij zakendoen en met onze klanten contact leggen en houden en de wijze waarop klanten ons weten te vinden. Deze trends, die van invloed zijn op ons werkveld, worden versneld door de digitale ontwikkelingen. Vandaar dat ook de uitvoering van onze strategie moet worden versneld.

De regelgeving beperkt ons enerzijds vanwege de strengere kapitaaleisen, maar biedt anderzijds ook grote kansen, bijvoorbeeld op het gebied van de consumentenbescherming, gezien onze focus op betere relaties met onze klanten. Dit geldt voor alle markten waar wij actief zijn en daar kunnen wij als multinational van profiteren.

Het hebben van een vastomlijnd doel is essentieel om als bedrijf succes te hebben. Het maakt het makkelijker om strategische vragen te beantwoorden, over waar onze focus moet liggen en hoe wij ons bedrijf willen inrichten. Het werkt motiverend voor onze werknemers en zorgt ervoor dat zij zich onderdeel voelen van één bedrijf. Ook de relaties met onze klanten worden er beter door. Wij willen mensen helpen sparen en beleggen voor een financieel zekere toekomst. Het woord 'toekomst' is het sleutelwoord in dit verband, omdat wij aan de behoeften van onze klanten willen voldoen in alle levensfasen. Het bouwen aan een duurzame relatie met onze klanten begint ermee dat wij hen helpen wanneer ze voor het eerst een baan hebben, kinderen krijgen, een huis kopen en vervolgens tijdens hun hele werkzame leven wanneer ze sparen en beleggen voor hun pensioen of voor de studie van hun kinderen. En uiteindelijk tijdens hun pensioen, wanneer zij voldoende inkomen moeten hebben om een langere pensioenperiode door te komen. Onze klanten hebben tegenwoordig niet alleen behoefte aan producten en diensten, maar zeker ook aan advies en begeleiding. En daarin voorzien wij steeds vaker. Alleen al in de VS gaan dagelijks meer dan 10.000 mensen met pensioen. Onze rol als betrouwbare aanbieder van pensioenoplossingen is daarmee belangrijker dan ooit.

Om de interactie met klanten te verbeteren en de activiteiten te vereenvoudigen, schroeft Aegon haar digitale investeringen de komende jaren fors op. Het snel groeiende platform in het VK en de digitale Nederlandse bank Knab zijn hier een mooi voorbeeld van. Deze twee initiatieven hebben samen alleen al meer dan 350.000 klanten en een totaal beheerd vermogen van meer dan 12 miljard euro. De inzet van technologie levert niet alleen een betere service en klantbeleving op, maar maakt het ook mogelijk om de operationele kosten te verlagen en de efficiency te verhogen dankzij een vereenvoudiging van de processen. Onze inspanningen om de kosten te beheersen, hebben vruchten afgeworpen. Zo zijn de kosten in de VS stabiel gebleven, bij een forse hogere omzet. In Nederland hebben wij de operationele kosten van ons verzekeringsbedrijf sinds 2010 met 20% teruggebracht. In het VK zijn de kosten met een derde afgenomen door digitalisatie van de activiteiten en minder complexe processen.

Wij streven in de periode tot 2018 naar een verdere verlaging van de operationele kosten op de gevestigde markten met 200 miljoen euro per jaar, te weten 150 miljoen dollar in de VS en 50 miljoen euro in Nederland.

Om ons bedrijf en de organisatiecultuur te veranderen, is een bepaald type leiderschap vereist, reden waarom wij besloten hebben om de binnen de Management Board aanwezige deskundigheid te verbreden. Onder leiding van Sarah Russell heeft Aegon Asset Management groei doorgemaakt en zal deze tak verder worden uitgebreid. De wijze waarop wij innoveren en van technologie gebruikmaken, wordt aangestuurd door het team van Mark Bloom en is essentieel voor een betere relatie met onze klanten en een hogere efficiency binnen onze activiteiten. Op HR-gebied wordt de cultuuromslag, die zeker zo belangrijk is, aangestuurd door Carla Mahieu. Een strategie staat mooi op papier, maar waar het echt omgaat is dat onze doelstellingen en waarden door alle werknemers worden gevoeld en dat veranderingen worden omarmd. Tot slot geldt dat de rol van Onno van Klinken als General Counsel steeds belangrijker is geworden, gezien de ontwikkelingen op het gebied van de wet- en regelgeving.

De heer *Wynaendts* rond af door te zeggen dat wij ondanks het niet-realiseren van alle financiële doelstellingen voor 2015, tevreden kunnen zijn over het veranderde profiel van de Vennootschap, de versterkte balans en financiële kracht en de verdubbeling van de vrije kasstroom na aftrek van kosten voor de holding.

Aegon heeft een zeer krachtig fundament gelegd op basis waarvan wij kunnen doorgaan met een versnelde implementatie van onze strategie, verbetering van de klantrelaties, beter kunnen inspelen op de behoeften van onze klanten en conform ons streven 10% rendement op eigen vermogen kunnen realiseren ten behoeve van een aantrekkelijk dividend voor onze aandeelhouders.

De *Voorzitter* bedankt de heer *Wynaendts* voor zijn presentatie en geeft de zaal de gelegenheid om vragen te stellen.

De heer *Keyner* (VEB) zet allereerst vraagtekens bij de resultaten van Aegon ondanks de doorlopende transitie-inspanningen, hoewel hij zich zeker bewust is van de problemen waarmee verzekeraars zoals Aegon in deze tijd te maken hebben. Zijn eerste vraag is: wanneer u de Vennootschap van grond af aan zou moeten opbouwen, zou u dan opnieuw 31.500 werknemers nodig hebben of zou u vergelijkbare waarde voor beleggers kunnen creëren met bijvoorbeeld 10.000 werknemers? Wanneer het antwoord niet 'nee' is, waarom kan de transitie dan niet versneld worden? De tweede vraag is of de organisatie van Aegon niet te zelfgenoegzaam is? Moet Aegon niet veel drastischer maatregelen nemen en veel meer op de kosten besparen, bijvoorbeeld 80%? Zijn derde vraag is de volgende: Wanneer u de Vennootschap van grond af aan zou moeten opbouwen, zou digitalisering dan een prominent element zijn? In welke mate wordt u bij de feitelijke uitvoering van uw plannen gehinderd door de erfenis uit het verleden, de huidige organisatie, de huidige mentaliteit en de huidige werknemers?

De heer *Wynaendts* herhaalt zijn teleurstelling over het feit dat niet alle financiële doelstellingen zijn bereikt. Dit moet echter gezien worden in de context van externe factoren, zoals de lage rente, belangrijke wijzigingen in de regelgeving in het VK, waar feitelijk sprake is van een zeer forse margekrimp als gevolg van maatregelen van de toezichthouder en de politiek, de gevolgen van de nationalisatie van onze pensioenactiviteiten in Hongarije en Polen, maar ook de crisis. De activiteiten in Spanje betreffen activiteiten waar wij ons uit alle joint-ventures hebben teruggetrokken. Gelukkig hebben wij een goed rendement op onze beleggingen gerealiseerd en hebben wij deze middelen deels in Spanje geherinvesteerd. Hij benadrukt dat Aegon alle nodige maatregelen heeft getroffen en zal treffen om de rendementen te verbeteren.

Een kostenverlaging van 200 miljoen euro lijkt misschien een relatief klein bedrag, maar is wel zo'n 10% tot 15% van onze totale kosten.

Het aantal werknemers dat de heer Keyner noemt, is niet juist. Wij hebben 30.000 werknemers. Een kleine 10.000 daarvan zijn echter verkoopagenten die wij als werknemer aanmerken, maar die op provisiebasis werken. Het aantal in aanmerking te nemen werknemers komt dan ook dichterbij de buurt van 21.000.

Zijn we agressief genoeg in het verlagen van de kosten? In de presentatie van de CEO wordt melding gemaakt van een verlaging van de kosten met een derde in het VK, 20% in Nederland en forse kostenreducties in de VS. In combinatie met de omzetgroei laat dit zien dat we zeer agressief op de kosten letten. Uit vergelijkend onderzoek dat we hebben verricht, blijkt dat Aegon het absoluut goed doet, wat kosten betreft. Wat niet wil zeggen, dat dit genoeg is. Ook wij vinden dat we meer moeten doen. Vandaar dat wij een zeer belangrijk, maar ook zeer ambitieus plan hebben aangekondigd waarin we de kosten met 200 miljoen euro omlaag willen brengen. Dat is een behoorlijk hoog percentage - circa 15% - en zelfs een hoger percentage wanneer je kijkt naar de kosten waarop we daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen.

Natuurlijk zouden we dingen anders doen wanneer we vandaag een bedrijf zouden opstarten, maar het hebben van een erfenis uit het verleden heeft ook een voordeel. Onze activiteiten van vroeger zorgen nu voor de kasstromen waaruit we dividend kunnen uitkeren. Wij vinden het uiterst belangrijk om in (digitale) middelen te investeren, maar zonder deze inkomsten uit voorbije activiteiten zou dit zeer moeilijk zijn. Wij praten binnen de Management Board doorlopend over hoe we deze innovatie vorm moeten geven. Doen we dit intern of extern? Zorgen we ervoor dat wanneer het extern gebeurt, we deze externen meer vrijheid geven zodat ze niet gehinderd worden door die erfenis uit het verleden, zoals u het noemt? Of moeten we er ook voor zorgen dat we de procedures en regels volgen omdat de nieuwe activiteiten uiteindelijk toch weer onderdeel worden van onze interne organisatie?

De heer *Wynaendts* rondt af door te zeggen dat hij hoopt een duidelijk beeld te hebben gegeven, maar ook duidelijk heeft gemaakt dat Aegon zeer forse stappen zet. Naast de radicale stappen die we hebben gezet met het afstoten van activiteiten, hebben we ook twee derde van onze annuity-activiteiten in het VK van de hand gedaan. Wij verwachten ook het restant binnen niet al te lange tijd te verkopen. We hebben onze activiteiten in Canada verkocht, onze activiteiten in de VS fors teruggeschoefd, het herverzekeringsbedrijf verkocht en dat is nog maar een klein deel. Er zijn nog veel meer maatregelen genomen om tot een meer doelgerichte, efficiënte organisatie te komen, die goed voorbereid is op de uitdagingen in de toekomst. Zoals de heer Keyner ook heel duidelijk aangeeft, zijn de omstandigheden waarin wij ons bevinden zeer uitdagend te noemen, als gevolg van de financiële markten, de rente maar ook door de veranderingen in de regelgeving.

De heer *Keyner* (VEB) heeft een vervolgvraag. Hij erkent dat de heer *Wynaendts* de strategie van Aegon, wat haar financiële doelstellingen betreft, uitstekend heeft verdedigd. Hij is echter meer bezorgd over de niet-financiële doelstellingen, over hoe Aegon door haar klanten wordt gezien. Hij verwijst naar de NPS op pagina 40 van de Annual Review. In de grafiek daar lijkt het alsof de klantgroepen zich van 2,4% (geel, dat is meestal een waarschuwing) naar 49,2% (groen, dat is meestal goed) bewegen. De grafiek laat echter zien dat 49,2% van de klanten veel negatiever over Aegon denken dan over concurrenten. Bijna de helft van de klanten van Aegon is dus ontevreden. Als zijn interpretatie klopt en de kleuren niet kloppen, vraagt hij zich af hoe Aegon tevreden kan zijn.

De heer *Wynaendts* antwoordt dat Aegon tevreden is met de geboekte vooruitgang, maar zeker niet met de huidige Net Promoter Scores. Het doel is om alle klanten in het eerste en tweede kwartiel te

hebben, maar het realiseren van een betere score kost tijd. De totale NPS-score van 4 naar 7 punten duidt op een verbetering en dat is bemoedigend. Maar deze totaalscore is natuurlijk niet goed genoeg.

De heer *Wynaendts* wijst erop dat op de punten waar we de hoogste NPS hebben, wij nieuwe initiatieven zijn gestart. Zoals de Knab-bank in Nederland. Die heeft een van de hoogste NPS-scores binnen haar sector. In andere delen van het bedrijf waar we nieuwe initiatieven aan het opstarten zijn, zien we ook hogere scores. Wij hebben nog niet de gewenste reputatieverbetering gerealiseerd en het vertrouwen van onze klanten herwonnen, met name niet bij onze oude activiteiten, maar dit komt ook vanwege de huidige omstandigheden in Nederland, die niet erg positief zijn voor onze sector.

Als laatste opmerking geeft de heer *Keyner* als suggestie mee dat wanneer een bepaald kwartiel in de grafiek slecht is, de kleur eerder rood dan groen zou moeten zijn. Wanneer iets goed is, moet je dat groen maken, niet geel.

De heer *Wynaendts* geeft aan de suggestie van de heer *Keyner* mee te nemen.

De *Voorzitter* herhaalt dat uit de presentatie van de CEO blijkt dat Aegon toch van 6 miljoen naar 11 miljoen pensioenklanten is gegaan. Deze klanten zouden niet naar ons zijn toegekomen wanneer ze ons niet zouden willen.

De heer *Taverne* (VBDO) complimenteert Aegon allereerst met de integratie van duurzaamheid in de totale portefeuille en met het feit dat de strategie goed op de rails staat en duidelijk in de rapportages naar voren komt, daarbij tevens ondersteund door de hoge score van Aegon op de Transparency Benchmark en andere scores. Hij wijst op de vragen die hij schriftelijk vóór de vergadering heeft ingediend en vraagt of deze door Aegon buiten de vergadering beantwoord kunnen worden. De heer *Taverne* wijst op een recent artikel van Arnoud Boot en anderen in Het Financieele Dagblad, waarin hij zijn mening bevestigd ziet dat een waardevast pensioen niet mogelijk is zonder duurzame beleggingen. De centrale vraag in dit artikel was: Is het niet zo dat je je fiduciaire verantwoordelijkheid ondermijnt wanneer je niet duurzaam belegt?

Naar aanleiding van een onderzoek van De Nederlandsche Bank naar de risicoposities van financiële instellingen, banken, verzekeraars en pensioenfondsen met betrekking tot dit onderwerp, heeft de heer *Taverne* de volgende vragen: Ten eerste: heeft Aegon een analyse uitgevoerd naar de klimaateffecten die zij direct en indirect via haar beleggingen veroorzaakt? Is Aegon zich bewust van haar eigen risicopositie wanneer er dingen gebeuren die echt van invloed zijn op de waarde van bedrijven, zoals in de kolenmijnbouw? Ten tweede: bent u het met mij eens dat fiduciaire verantwoordelijkheid ook als verantwoordelijkheid kan worden gezien op grond waarvan alle beleggingen duurzaam dienen te zijn? Bent u als Aegon bereid om in dit kader zeer transparant en open te zijn en als actieve aandeelhouder op te treden? Ten derde: heeft u in dit kader concrete doelstellingen voor 2016 geformuleerd?

De heer *Wynaendts* bedankt de heer *Taverne* voor zijn compliment. Allereerst zijn wij in 2014 al begonnen met het analyseren van het risico dat wij lopen als gevolg van klimaatverandering door een analyse te maken van de ecologische voetafdruk van onze drie belangrijkste portefeuilles, namelijk die in de VS, Nederland en het VK. De uitkomst daarvan was zelfs redelijk gunstig voor ons in die zin dat we minder CO₂-intensief zijn dan de benchmark. Maar tegelijk hebben we hieruit geleerd dat 'carbon foot printing' geen zeer belangrijk instrument is voor onze managers en zijn wij van oordeel dat het weliswaar een instrument is, maar niet het enige instrument voor het management. Op dit moment zijn er veel andere tools in ontwikkeling om de effecten van klimaatverandering in kaart te brengen. Wij werken op dit punt dan ook goed samen met andere partijen binnen de branche. We hebben een projectgroep opgezet die verder nagaat wat de beste maatstaf is en wat de beste 'key performance indicators' zijn. Wij hebben om die reden binnen onze organisatie, binnen vermogensbeheer in de

portfolio risk management-functie een team opgezet dat kijkt naar wat de juiste tools zijn, de belangrijkste indicatoren, waarvan de ecologische voetafdruk er natuurlijk één van is.

Wat de tweede vraag betreft over het verband tussen verantwoorde, duurzame beleggingen en onze fiduciaire verantwoordelijkheid, die zal beantwoord moeten worden in het kader van onze activiteiten en de markten waar wij actief zijn. Wanneer onze klanten hierom vragen, dan hebben wij die fiduciaire risicoverantwoordelijkheid natuurlijk. Maar we hebben ook klanten in andere delen van de wereld die ons vragen om in een index te beleggen. De vraag die dan rijst is of het een fiduciaire verantwoordelijkheid is om de instructies van de klant niet op te volgen en niet in de volledige index te beleggen, omdat we dan bepaalde sectoren en bepaalde onderdelen van die index zouden uitsluiten. Er zit dus ook een juridisch aspect aan, dat voor elke grote markt waar we actief zijn, anders is.

De heer Wynaendts herhaalt dat wat telt voor Aegon, is dat zij een duurzaam bedrijfsmodel heeft, een bedrijfsmodel dat ook in de toekomst duurzaam is. Bij een duurzaam bedrijf gaat het niet alleen om hoe wij in onze activiteiten investeren, maar ook of wij de juiste activiteiten voor onze klanten verrichten die voldoen aan een belangrijke behoefte die zij hebben, hetgeen volgens hem zeer goed tot uiting komt in de doelstelling die Aegon ter vergadering heeft toegelicht. Hij onderstreept nogmaals dat Aegon rekening houdt met de belangen van alle stakeholders, inclusief de samenleving als geheel. Dat komt omdat de wereld verandert. Onze klanten eisen van ons dat wij een goed bedrijf zijn, de juiste dingen doen. Ook onze werknemers, met name de jongere generatie die wij aantrekken, willen er zeker van zijn dat zij voor een goed bedrijf werken, een bedrijf dat in hun ogen goed doet, en dan gaat het in onze sector al heel snel en zeer direct om het soort beleggingen waarin we investeren. Daarom besteden wij veel aandacht aan deze vragen rond onze beleggingen.

De heer Wynaendts refereert aan de opmerking van de heer Taverne dat hij nog weinig heeft gelezen over de beslissing van Aegon om haar beleggingen in mijnbouwbedrijven van de hand te doen of om een CO₂-neutrale onderneming te worden. De reden hiervan is dat deze beslissing ná afronding van het verslag over 2015 is genomen en dus niet als zodanig in het verslag is opgenomen, maar wel in de presentatie van de CEO. Wij hebben de beslissing om onze beleggingen in kolenbedrijven af te stoten, op ordentelijke wijze genomen en ook om als bedrijf als geheel CO₂-neutraal te worden.

De heer Wynaendts bevestigt als antwoord op de derde vraag dat Aegon ernaar streeft om een neutrale ecologische voetafdruk te hebben en haar beleggingen in kolen wil afstoten. Dit zijn duidelijke doelstellingen. Wel moeten we opletten dat wij in de juiste beleggingen stappen, dus een doelstelling moet ook in het kader van risico/rendement worden gezien. We zien – en dat is zeer positief – dat er steeds meer beleggingen en projecten voorhanden zijn, waardoor wij een grotere positie in impactbeleggingen kunnen nemen. Zoals gezegd beleggen we nu 65% meer in deze beleggingen. We kunnen dus doelen stellen, maar we moeten ook realistisch zijn dat wat wij aanbieden, ook beschikbaar is. Als voorbeeld noemt hij verder het duurzame inkoopbeleid van Aegon, dat organisatiebreed op alle belangrijke leveranciers van toepassing is. Wij moeten ervoor zorgen dat wij alleen zakendoen met leveranciers die aan strenge milieu- en maatschappelijke eisen voldoen.

De heer Wynaendts sluit af met de toezegging dat een nadere reactie schriftelijk volgt, voor zover vragen niet ter vergadering zijn beantwoord.

De *Voorzitter* merkt op dat de Raad van Commissarissen zeer goed let op de fiduciaire verantwoordelijkheid en zich zeker aan het akkoord van Parijs houdt en dit wil uitdragen. Hij waarschuwt echter dat er een balans gevonden moet worden. Als er op dit moment geen benzine of aardgas meer zou zijn, zou de wereld direct tot stilstand komen. De wijze waarop je deze belegging en

aanpak met elkaar in balans brengt, is erg belangrijk voor de toekomst. Maar het is duidelijk dat dit wel is waar we op de lange termijn naar toe gaan.

De heer *Stevense* (SRB) geeft om te beginnen aan dat hij zich aansluit bij de opmerkingen van de VEB met betrekking tot pagina 40 van de Annual Review. De heer *Stevense* vraagt om meer bijzonderheden over de overname van de Britse divisie van BlackRock. Deze overname volgt op de verkoop van het grootste deel van de Britse levensverzekeringsportefeuille, waarvan de rating door Moody's en later ook door Fitch is verlaagd. Waarom heeft Aegon niet de hele portefeuille verkocht? Hoe verhoudt zich dit met de doelstelling om kapitaal vrij te maken uit niet-kernactiviteiten en zich te richten op kernactiviteiten?

Verder vraagt hij in hoeverre de eenmalige pensioenposten en uitkeringen voor ziektekosten van Aegon eenmalig zijn, aangezien er vanwege de lagere rente sprake is van een afname van de nieuwe productie en contracten met 24% en in de VS zelfs met 27%. Bij de jaarpresentatie werd in eerste instantie door de CEO melding gemaakt van een behoorlijk aantal plannen zoals een aandeleninkoop en dividenduitkeringen. Was de CEO, gezien het feit dat de resultaten over K1 2016 niet erg bemoedigend waren, niet een beetje opportunistisch in zijn conclusies over de financiële resultaten in februari? Die solvabiliteitsratio van 160% is naar zijn mening een beetje aan de lage kant.

De heer *Wynaendts* antwoordt met betrekking tot pagina 40 van de Annual Review dat Aegon stappen maakt om de ratings te verbeteren, maar dat er sprake is van een forse erfenis uit het verleden. Dit betekent dat het tijd kost om de hele portefeuille in het eerste en tweede kwartiel te krijgen. Dit heeft niets te maken met langzaam zijn of zelfgenoegzaamheid, maar alles met de blijvende focus op 30 miljoen klanten. Wij hebben uitdrukkelijk kenbaar gemaakt dat dit de kern is van onze strategie en bovenaan onze prioriteitenlijst staat. We hebben significante verbeteringen gerealiseerd in onze digitale activiteiten, zodat we een beter contact hebben met onze klanten. In de onderdelen van de portefeuille waar we een 'legacy book' hebben en geen contact met onze klanten, is het uiterst moeilijk om de waardering omhoog te krijgen omdat zij ons in veel gevallen gewoon niet kennen. Er dient in dit verband niet te worden vergeten dat producten vroeger vaak via tussenpersonen werden verkocht en de klant dus wél bekend is met de tussenpersoon maar niet met Aegon.

We zijn bezig met de implementatie van een strategie om onze annuity-portefeuille af te stoten. We hebben inmiddels twee derde verkocht en we zijn nu de mogelijkheden aan het onderzoeken voor het resterende deel.

De overname van de Britse divisie van BlackRock is een grote kans om optimaler gebruik te maken van onze kennis en ervaring en de platformmogelijkheden en om de producten van BlackRock naar ons platform over te hevelen, waarbij we ook nog eens 10 miljard pond (EUR 15 miljard euro) aan vermogen verkrijgen. Verder hebben we meer dan 300.000 deelnemers, allemaal individuele klanten die we bedienen en waarmee we rechtstreeks contact hebben. Als een van de grootste vermogensbeheerders ter wereld heeft BlackRock een uitgebreide 'due diligence' verricht om ervoor te zorgen dat haar klanten overgaan naar een bedrijf waaraan zij haar klanten ook voor de toekomst durft toe te vertrouwen. We zien dat als een blijk van vertrouwen. Deze transactie is te vergelijken met de overname van de 401(k)-activiteiten van Mercer in de VS vorig jaar. In K1 2016 ontvingen wij via de overname van Mercer al meer dan 1,5 miljard aan nieuw vermogen op ons platform. We hebben meer schaalgrootte nodig, meer vermogen en meer klanten, omdat we onze kosten per eenheid moeten verlagen.

Wat de MCVNB – de marktconsistente waarde van de nieuwe productie – betreft, hanteren we zeer consequent een gedisciplineerd prijsbeleid. Dat betekent dat wanneer de rente daalt en we onze

minimale beprijzing niet kunnen behalen en als zodanig geen kapitaal willen inzetten, wij de realiteit van een lagere omzet accepteren. Het is dan ook niet verrassend dat wanneer je een lagere omzet hebt, de waarde van de nieuwe productie lager is. Dit is een bewuste beslissing, om alleen producten te verkopen die zinvol zijn voor de klant en voor ons. Wij blijven volgens die strategie werken, een strategisch kader voor winstgevende groei. Het gaat niet alleen om groei van de activiteiten maar om winstgevende groei van de activiteiten. Vandaar dat je onder de huidige marktomstandigheden een lagere MCVNB ziet.

Wat de kapitaalpositie van Aegon betreft, verzekert de heer Wynaendts de vergadering dat Aegon met 155%, dat wil zeggen vijf punten lager dan aan het einde van het jaar, precies midden in de beoogde bandbreedte zit (140% - 170%). Met het besluit om aandelen in te kopen en het dividend te verhogen, dat volgende maand wordt uitgekeerd, laat Aegon ondanks de zeer moeilijke marktomstandigheden en een rentedaling van 50 basispunten in Nederland, het VK en ook in de VS – zij het in iets mindere mate – duidelijk zien dat haar kapitaalpositie zeer veerkrachtig is. Hij merkt op dat we in deze 155% al het volledige effect van de aandeleninkoop en de dividenduitkeringen hebben meegenomen. Wij zijn ervan overtuigd dat dit de juiste beslissing is, ondanks de zeer turbulente marktontwikkelingen, waar we goed doorheen zijn gekomen.

De heer *Stevense* (SRB) merkt op dat Aegon aandelen heeft ingekocht tegen een gemiddelde koers van EUR 4,87, hetgeen overeenkomt met EUR 200 miljoen in het eerste kwartaal. Aegon wil ook EUR 200 miljoen besparen, maar gebruikt deze besparingen vervolgens direct om aandelen in te kopen. EUR 4,87 was een zeer fors bedrag wanneer je naar de huidige koers kijkt. SRB heeft altijd wat problemen met aandeleninkopen.

De heer *Wynaendts* antwoordt dat Aegon twee jaar geleden aan haar aandeelhouders heeft beloofd, toen de Vereniging Aegon preferente aandelen inruilde voor gewone aandelen, dat Aegon de uitgegeven aandelen zou terugkopen wanneer de kapitaalpositie onder Solvency II dat zou toelaten. Belofte maakt schuld en daarom hebben we de aandelen ingekocht.

Die EUR 200 miljoen die u noemt aan kostenbesparingen, zijn een doorlopende EUR 200 miljoen. Elk jaar ziet u hiervan de resultaten. De aandeleninkoop van EUR 400 miljoen en de tweede tranche van EUR 200 miljoen zijn eenmalig en kunnen absoluut niet met elkaar vergeleken worden.

De heer *Spanjer* (Amsterdam) stelt een vraag over pagina 5, eerste alinea, van het jaarverslag en citeert: *“Once again, one of the key highlights of the year was the very strong and profitable sales we generated across the Company, which are up by 24% on 2014”*. Waarom maakt de CEO geen melding van 2015? Het lijkt erop dat Aegon niet in staat is om aan het publiek uit te leggen waarom zij het zo goed doet. De huidige communicatie resulteert alleen maar in een lagere koers van het aandeel Aegon. Hij verwijst vervolgens naar pagina 353 van het jaarverslag en concludeert dat de koers van Aegon 36,8% is gedaald. Op donderdag 19 mei 2016 is de koers zelfs nog lager. De aandelenkoers bevindt zich in een spiraal naar beneden. De heer Spanjer verwijst naar pagina 110 van het jaarverslag en concludeert dat de uitkeringen aan de leden van de Raad van Commissarissen sinds 2014 fors zijn gestegen. Met andere woorden, de commissarissen gaan er alleen maar op vooruit terwijl wij als aandeelhouders er de hele tijd op achteruit gaan, omdat de CEO en de Voorzitter kennelijk hun greep op het bedrijf volledig hebben verloren en niet in staat zijn om aan aandeelhouders uit te leggen waarom ze Aegon-aandelen zouden moeten kopen. Wat gaat Aegon doen om de communicatie richting beleggers te verbeteren en de koersval tot stilstand te brengen?

Volgens het jaarverslag is er in de VS een nettoverlies geleden van USD 273 miljoen, na een nettowinst van USD 784 miljoen in 2014, met andere woorden: er is in de VS ruim 1 miljard dollar verdwenen. Kan

de heer Wynaendts uitleggen hoe Aegon dit te boven denkt te komen, dit effect denkt te kunnen neutraliseren?

Onder agendapunt 10 word voorgesteld dat alle werknemers buiten Europa een loonsverhoging moeten krijgen als zij goed presteren. Waarom gebruiken zij de komende drie jaar niet om ervoor te zorgen dat ze inderdaad goed presteren en de koers EUR 7,70 is voordat we het over een loonsverhoging hebben?

De heer *Wynaendts* geeft aan dat Aegon vorig jaar winstgevend is gegroeid in de segmenten waar zij de activiteiten wil uitbreiden, hetgeen ook blijkt uit de cijfers. Wat de veranderingen in de aandelenkoers betreft, geeft hij aan dat het management van Aegon zijn uiterste best doet voor de Vennootschap. Dit houdt in de juiste producten verkopen aan de juiste klanten, de kosten omlaag brengen en ervoor zorgen dat er een goede organisatie staat. Maar we moeten er ook rekening mee houden dat er externe factoren zijn die van invloed zijn op onze activiteiten, de belangrijkste daarvan is de lage rente, die niet alleen gevolgen heeft voor Aegon maar voor de hele sector. Wat de communicatie betreft, verzekert de heer *Wynaendts* de vergadering dat er enorm veel tijd wordt gestoken in een goede communicatie. Een goede communicatie betekent ook transparant zijn. We moeten open zijn over de uitdagingen waarvoor we staan. Dat is onderdeel van de communicatie, met name in moeilijke omstandigheden. We hebben ook gecommuniceerd welke stappen we zetten om onze winstgevendheid te verbeteren, hetgeen uiteindelijk in een hogere waardering van de Vennootschap zal resulteren. De vraag van de heer Spanjer over de beloningen komt aan de orde onder agendapunt 10.

De *Voorzitter* voegt hieraan toe dat Aegon zelf ook bezorgd is over de aandelenkoers.

De heer *Vreeken* (We Connect You Public Affairs and Investor Relations) stelt drie belangrijke onderwerpen aan de orde: Aegon moet bij de ECB in Frankfurt en de politiek aan de bel trekken, meer doen om mensen te helpen bij het vinden van een nieuwe baan en nieuwe duurzaamheidsoplossingen ontwikkelen.

De heer *Wynaendts* merkt op dat wat kostenbesparingen betreft, het van belang is dat Aegon efficiënt moet blijven opereren. We moeten ons aanpassen aan de realiteit van een transparantere wereld, eenvoudiger producten en een directer contact met onze klanten. Dit betekent dat we ons bedrijfsmodel tegen het licht moeten houden en onze kosten moeten verlagen. Natuurlijk proberen we dat te doen via natuurlijk verloop, dat heeft onze voorkeur. Maar dat is niet altijd mogelijk. Zo hebben we in de VS zojuist een programma gedaan voor een specifieke groep werknemers die al wat ouder (55 jaar) zijn en al langere tijd (10 jaar) bij de Vennootschap in dienst zijn, waarbij we hen de optie van vervroegde uittreding hebben geboden. Zo kunnen we onze kostenbasis aan de nieuwe werkelijkheid aanpassen. Deze mensen beschikken over veel expertise en kunnen hopelijk iets anders vinden. Zij hebben in ieder geval de komende tijd inkomenszekerheid. De heer *Vreeken* stelt dat Aegon zich meer moet laten horen over de rentetarieven. Allereerst zijn we geen bank maar een verzekeraar. Wij en onze klanten zijn degenen die last hebben van de lagere rente. Wij zijn zeer duidelijk, waar en wanneer we dat kunnen, over het feit dat de lage rente gevolgen heeft voor de landen waar veel gespaard wordt. Dat doen we niet alleen in het openbaar. We nemen ook deel aan veel fora.

Nederland is net als Duitsland trouwens een land van spaarders. Het is daarom niet verrassend dat met name uit deze twee landen en ook uit Finland steeds meer commentaar komt op de negatieve langetermijneffecten van de lage rente op de spaartegoeden in deze landen. Wat je in de media ziet, laat niet alles zien wat we doen. Aegon neemt deel aan alle gremia, inclusief de ECB in Frankfurt, waar wij deze punten zo veel mogelijk kenbaar maken. De ECB is een onafhankelijk orgaan, maar hopelijk luisteren ze. De heer *Wynaendts* herhaalt nogmaals dat Aegon besloten heeft om alle beleggingen in de

mijnbouw van de hand te doen. De *Voorzitter* voegt hieraan toe dat dit ook betekent dat veel mensen hun baan verliezen.

De heer *Heinemann* (Den Haag) complimenteert Aegon allereerst met de forse kostenbesparingen die zijn gerealiseerd en met het feit dat deze besparingen gebruikt worden om eigen aandelen in te kopen, hetgeen altijd gunstig is. Hij informeert naar de toekomst van Aegon, hoe denkt Aegon om te gaan met problematiek zoals een lage rente en een vergrijzende samenleving? Wat zijn de oorzaken van de lagere winstgevendheid in het eerste kwartaal van 2016 en de slechtere solvabiliteit en wordt er een verbetering verwacht? Gezien de toenemende regelgeving is eerder meer personeel nodig dan minder. Kan Aegon niet wat druk zetten op politici om iets te doen aan deze excessieve regelgeving?

De *Voorzitter* dankt de heer Heinemann voor zijn compliment en verzekert hem dat de Management Board en de Raad van Commissarissen beiden werken aan de toekomst van Aegon. Wanneer iedereen 100 jaar oud wordt, moeten de bedrijfsmodellen van Aegon worden aangepast.

De heer *Wynaendts* erkent dat de vraag van de heer Heinemann over de toekomst van Aegon in een veranderende omgeving zeer ter zake doend is. We hebben onze activiteiten verschoven. Vijf jaar geleden bestond onze bedrijf voor twee derde uit spread-activiteiten, dat wil zeggen activiteiten die afhankelijk zijn van de rente, bewegingen in de obligatiekoersen en ook het langlevensrisico. We hebben onze blootstelling aan het langlevensrisico en de rente significant omlaag gebracht. Een zeer goed voorbeeld hiervan zijn de recente ontwikkelingen in het VK. Daar hebben wij twee derde van onze annuity-activiteiten verkocht, hetgeen betekent dat we twee derde van ons langlevensrisico hebben verkocht. We zijn het profiel van Aegon dus aan het veranderen en met succes aan het overstappen op fee-gebaseerde activiteiten. De fee-activiteiten zijn minder afhankelijk van de rentestand en niet afhankelijk van langlevensrisico. Daarom betreft dat momenteel nog maar een derde, dus we hebben onze exposure naar die markt gehalveerd. Aegon positioneert zichzelf voor de toekomst door de focus te verschuiven van spread- naar fee-activiteiten. De heer Wynaendts geeft aan dat hij het behaalde succes heeft toegelicht, inclusief de resultaten over het eerste kwartaal van 2016, vanuit financial oogpunt een teleurstellende eerste kwartaal, waar we ruim EUR 30 miljard aan nieuwe stortingen van klanten in het fee-segment hebben ontvangen. De fee-activiteiten zullen verder worden uitgebreid en de spread-activiteiten verder teruggeschroefd.

Wat de solvabiliteitspositie en het eerste kwartaal van 2016 betreft, verwijst de heer Wynaendts naar de presentatie van de resultaten over het eerste kwartaal van de CFO.

Aegon heeft inderdaad te maken met meer regeldruk. We zijn staan onder prudentieel toezicht en ook in toenemende mate onder toezicht in het kader van de consumentenbescherming. Dat is de realiteit van ons bedrijf en ook de reden waarom we nog meer op de kosten besparen, omdat we meer middelen en meer tijd en energie moeten investeren om aan alle regelgeving te voldoen. De kosten in verband met de strengere regelgeving zijn de laatste jaren duidelijk toegenomen en zullen naar verwachting helaas blijven stijgen. De heer Wynaendts verzekert de vergadering dat Aegon het nodige zal doen om de toegezegde kostenreducties door te voeren.

Aangezien er verder geen vragen zijn, gaat de *Voorzitter* door naar het volgende agendapunt.

3.1 Jaarverslag 2015

De *Voorzitter* geeft het woord aan Darryl Button, de CFO van Aegon, die een presentatie geeft over de resultaten over het hele boekjaar 2015 en de kerncijfers over het eerste kwartaal van 2016, zoals deze op 12 mei zijn gepubliceerd. De presentatieslides van de heer Button maken deel uit van deze notulen en zijn te vinden op aegon.com.

De heer *Button* geeft aan dat het jaar 2015 een gemengd beeld te zien geeft, waarbij de zeer sterke omzetgroei van Aegon in contrast staat met de uitdagingen vanuit winstperspectief. Het onderliggende resultaat van Aegon is licht gestegen, maar de nettowinst is gedaald. De hogere operationele kosten hangen vooral samen met valutakoersen en zijn deels het gevolg van de groei van de activiteiten. De sterke, winstgevende omzetgroei in 2015 is iets om trots op te zijn en is het resultaat van onze deposito-gebaseerde fee-activiteiten. Aegon is blij met de sterke groei van haar inkomstengenererende beleggingen.

Kijkend naar het resultaat, is het duidelijk dat 2015 geen makkelijk jaar was. Het onderliggende resultaat vóór belastingen steeg in 2015 ten opzichte van 2014 met 4% naar EUR 1.939 miljoen. Het doorlopende effect van de wijzigingen in de actuariële aannames en de modelactualisaties die in het derde kwartaal van 2014 en in 2015 zijn doorgevoerd en de tegenvallende claims in de VS, die hoger waren dan verwacht, zijn ruim gecompenseerd door gunstige valutakoersen. De nettowinst is inclusief Overige kosten ten bedrage van EUR 980 miljoen, die met name het gevolg zijn van het verlies op de verkoop van de Canadese levensverzekeringsactiviteiten en het effect van de modelactualisaties. Dit verlies is deels goedge maakt door EUR 346 miljoen aan gerealiseerde winsten en EUR 49 miljoen aan netto-inkomsten uit beleggingen. Al met al is de nettowinst van Aegon over 2015 gedaald naar EUR 619 miljoen.

Aegon is teleurgesteld dat de winst, met name in de VS, niet geheel aan de verwachtingen voldoet. De heer *Button* er echter van overtuigd, om de redenen die zojuist door de CEO zijn geschetst, dat Aegon de juiste stappen heeft gezet om haar resultaten in de toekomst te verbeteren. We hebben een sterke omzet neergezet, ondanks de moeilijke marktomstandigheden. De omzet ligt 24% hoger dan in 2014. Deze sterke omzetgroei is het resultaat van 39% hogere brutostortingen. Dit is slechts deels vanwege gunstige valutakoersen. Belangrijker waren de hogere pensioenbijdragen en inleg in beleggingsfondsen in de VS, de omzet van onlinebank Knab in Nederland en de omzet van AEGON Asset Management. Dit succes onderstreept de vooruitgang die wij blijven boeken bij het vinden van nieuwe manieren om contact met klanten te leggen, zoals de CEO al heeft aangegeven, bijvoorbeeld via nieuwe, innovatieve online proposities.

Een van onze prioriteiten is het veiligstellen van een duurzaam dividend voor onze aandeelhouders. We zijn blij dat we kunnen voorstellen om het slotdividend te verhogen tot EUR 0,13 per aandeel. Daarmee komt het totale dividend over 2015 uit op EUR 0,25 per aandeel, 9% hoger dan het jaar ervoor. Onze aandeelhouders kunnen opnieuw kiezen tussen een dividend in contanten of een stockdividend. Wij blijven een verwatering neutraliseren en keren daardoor effectief een volledig contant dividend uit. Het uitkeringspercentage over 2015 bedraagt aldus 46% van de vrije kasstroom.

Vervolgens bespreekt de heer *Button* de resultaten over het eerste kwartaal van 2016. De resultaten van Aegon over het eerste kwartaal werden beïnvloed door de moeilijke situatie op de financiële markten. Het onderliggende resultaat werd beïnvloed door de gemiddeld lagere aandelenmarkten, terwijl de nettowinst beïnvloed werd door reële-waardeverliezen als gevolg van de tegenvallende resultaten van alternatieve beleggingen en hedges. Hoewel onze kapitaalpositie ruim binnen onze bandbreedte blijft, geeft onze Solvency II-ratio uitdrukking aan het rendement op het vermogen voor aandeelhouders en de negatieve markteffecten. Exclusief markteffecten en eenmalige posten bedroeg de kapitaal aanwas circa EUR 300 miljoen. De sterke omzetstijging zette door, met 36% naar EUR 3,6 miljard, waarover we zeker verheugd mogen zijn. Deze groei komt met name op het conto van

hogere stortingen ten bedrage van EUR 30 miljard en de recent aangekondigde, strategische maatregelen in het VK, die een verdere groei van de fee-based-activiteiten tot gevolg moeten hebben.

De heer *Button* bespreekt vervolgens de kapitaalpositie van Aegon onder Solvency II en de door Aegon gewenste kapitaalratio's onder dit nieuwe kapitaalregime, dat op 1 januari dit jaar in werking is getreden. De Solvency II-ratio op groepsniveau is een combinatie van ratio's uit de lokale toezichtskaders, zoals RBC in de US en de ratio's onder het Solvency II-regime in Europa. We hebben in december toestemming van de toezichthouders ontvangen om een deels intern model te hanteren voor onze activiteiten in het VK en Nederland. We houden niet alleen rekening met de Solvency II-ratio op groepsniveau, maar ook met de kapitaalkaders van de ratingbureaus en onze eigen bandbreedtes voor de leverage ratio en de liquiditeitsbuffer op holdingniveau. Wij blijven streven naar een leverage ratio op groepsniveau van 26% tot 30%, gekoppeld aan een liquiditeitsbuffer bij de holding tussen EUR 1 miljard en EUR 1,5 miljard.

Voor de kapitalisatie van onze operationele vennootschappen onder Solvency II hebben we een bandbreedte vastgesteld van 130% tot 150%. In Amerika zetten we in op een NAIC RBC-ratio tussen 350% en 450% voor onze levensverzekeringsbedrijven. Samen met een liquiditeitsbuffer van EUR 1 miljard tot EUR 1,5 miljard op holdingniveau vertaalt zich dat in een bandbreedte voor de Solvency II-ratio op groepsniveau van 140% tot 170%. Wanneer de groepsratio deze bovengrens overschrijdt, willen we extra kapitaal aan de aandeelhouders teruggeven of de investeringen in strategische prioriteiten versnellen. Wanneer deze ratio echter in de 'gevaarzone' van 120% tot 140% belandt, treffen we extra maatregelen ten behoeve van vermogensbehoud.

Voorts zijn er juridisch bindende restricties onder Solvency II, in die zin dat als onze ratio tot 100% is gedaald, wij geen dividend mogen uitkeren en een herstelplan moeten indienen. Het kapitaalkader voor de lokale bedrijfsonderdelen is op dezelfde principes gebaseerd. Deze kapitaalbeheerzones zijn bedoeld om ons voldoende flexibiliteit van handelen te geven bij een ratio boven 100%. De heer *Button* herinnert de vergadering eraan dat 100% een kapitaalniveau is waarin al rekening wordt gehouden met een gebeurtenis die eens in de 200 jaar plaatsvindt. Onze polishouders zijn dus goed beschermd.

De Solvency II-ratio van 155% op groepsniveau bevindt zich midden in onze bandbreedte van 140% tot 170%. Deze ratio is dit kwartaal ten opzichte van eind vorig jaar 5 punten gedaald vanwege markteffecten en de teruggave van kapitaal aan onze aandeelhouders. Onder Solvency II wordt kapitaal dat aan aandeelhouders wordt teruggegeven, op de ratio in mindering gebracht op het moment van de besluitvorming door het bestuur, niet op het moment van uitkering. Ook de markten hebben dit kwartaal een negatief effect op de kapitaalratio gehad. Ruimere creditspreads, ook op Nederlandse hypotheke, wijzigingen in de ratings en een lagere rente, met name in Nederland en het VK, leverden dit kwartaal allemaal een negatieve bijdrage aan de kapitaalratio.

De heer *Button* gaat vervolgens in op de kasstroomgeneratie onder Solvency II en hoe dit zich samen met het zojuist beschreven kapitaalkader vertaalt in het kapitaalallocatieplan voor de komende drie jaar. Vooruitblikkend verwachten we een totale bruto-kasinstroom van ruim EUR 8 miljard bij de diverse bedrijfsonderdelen. Na aftrek van investeringen in nieuwe activiteiten levert dit de komende drie jaar een vrije operationele kasstroom op van EUR 4,2 miljard. Investeringen in nieuwe activiteiten vormen een essentiële aanjager van de winstgroei, economische waarde en operationele vrije kasstroom in de toekomst. Waar de grotere onderdelen de komende drie jaar naar verwachting stabiel blijven, gaan we ervan uit dat de rest van het bedrijf een groeiende kasstroom zal realiseren. Een vrije operationele

kasstroom van EUR 4,2 miljard vertaalt zich naar verwachting over diezelfde periode in EUR 3,9 miljard aan bruto-afdrachten. Na aftrek van circa EUR 900 miljoen aan holdingkosten resulteert dit in EUR 3 miljard aan beschikbaar kapitaal. Wij willen daarvan ruim EUR 2 miljard teruggeven aan de aandeelhouders in de vorm van EUR 1,7 miljard aan dividend plus de aandeleninkoop van EUR 400 miljoen die we net hebben afgerond. Het resterende, beschikbare kapitaal wordt geïnvesteerd in groei van de activiteiten, hoofdzakelijk in Azië, en zorgt voor flexibiliteit om beleggingen, overnames of een extra kapitaalruggave aan de aandeelhouders te doen. Het bestuur van Aegon treft de komende planperiode maatregelen, zoals de verkoop van twee derde van de annuity-activiteiten in het VK, die gevolgen hebben voor het kapitaalallocatieplan. De heer Button bevestigt ter vergadering dat Aegon de aanwezigen op de hoogte zal houden van de te nemen strategische beslissingen en de gevolgen daarvan.

Samenvattend geeft de heer *Button* aan dat 2015 een uitdagend jaar voor Aegon is geweest, maar ook een jaar waarin de omzet opnieuw sterk is verbeterd. We hebben forse vooruitgang geboekt met het realiseren van onze strategische doelstellingen. Hoewel wij niet bij alle bedrijfsonderdelen aan de verwachtingen hebben voldaan, zijn de fundamentele factoren voor onze organisatie krachtig en beschikken wij nog steeds over een solide kapitaalpositie. Teruggave van kapitaal aan onze aandeelhouders blijft een van onze prioriteiten, in de vorm van de aandeleninkoop en hogere dividenduitkeringen. Tegelijkertijd blijven wij streven naar een rendement op eigen vermogen van 10% in 2018. Naast de teruggave van kapitaal zijn kostenbesparingen en winstgevende groei daarbij de belangrijkste factoren.

De *Voorzitter* bedankt de heer Button voor diens presentatie en geeft aan dat vragen gesteld kunnen worden ná de presentatie van het remuneratierapport en de verklaring van externe accountant PwC onder de agendapunten 3.2 en 3.3.

3.2 Remuneratierapport 2015

De *Voorzitter* geeft het woord aan Ben Noteboom, voorzitter van het Compensation Committee van de Raad van Commissarissen, die een presentatie geeft over het remuneratierapport. De presentatieslides van de heer Noteboom maken deel uit van deze notulen en zijn te vinden op aegon.com.

De heer *Noteboom* merkt op dat wanneer je naar de omgeving kijkt waarin Aegon actief is, we natuurlijk allereerst zien dat Aegon wereldwijd opereert. Dit betekent dat we rekening moeten houden met de lokale beloningspraktijk om het juiste talent te kunnen aantrekken en te kunnen behouden. Zo is in de VS en Azië een variabele beloning een veel belangrijker onderdeel van de totale beloning dan tegenwoordig in continentaal Europa. Daarnaast hebben we te maken met meer regelgeving. Die heeft gevolgen voor een groeiend aantal mensen binnen de Vennootschap en schrijft ons in detail voor wat we wel en niet mogen doen. Zo moet 50% van onze targets uit niet-financiële targets bestaan. Dat betekent dat we altijd een balans moeten zien te vinden tussen de percepties (en emoties) vanuit de hele wereld op het gebied van beloningen, met name ook vanuit Nederland, vanwege onze aanwezigheid hier.

Er ligt geen voorstel voor om het beleid voor de Raad van Bestuur te wijzigen. In antwoord op de heer Spanjer geeft de heer Noteboom aan dat het beloningsbeleid voor de Raad van Commissarissen niet veranderd is. Er is geen sprake van een verhoging. De enige “verhoging” betreft de beloning voor de commissarissen die in de loop van 2015 zijn benoemd. Zij hebben geen beloning over het volle jaar ontvangen. Voor de Raad van Bestuur geldt een vaste beloning. Het variabele deel daarboven is

gemaximeerd op 100%. Dit is gebaseerd op het feit dat meer dan 75% van de werknemers van de Vennootschap buiten Nederland werkzaam is. Ingevolge het toepasselijke recht hanteren wij een maximum van 100%, in tegenstelling tot het maximum van 20% dat in Nederland van toepassing is. Deze variabele beloning wordt ook uitgekeerd, 40% meteen na het jaar waarop de beloning van toepassing is en het resterende deel (60%) gespreid over de drie jaren daarna. In elk opvolgend jaar wordt dus 20% van het resterende deel uitgekeerd. Deze uitkeringen worden gebaseerd op een beoordeling achteraf, zodat we na afloop van elk jaar kunnen controleren of er nog steeds grond is voor uitkering van de variabele beloning. Er hebben zich binnen het concern inderdaad situaties voorgedaan waarin het bedrag werd verlaagd vanwege feiten die zich een, twee of drie jaar na het beloningsjaar voordeden.

De heer *Noteboom* presenteert vervolgens de resultaten over 2015. Aegon hanteert groepstargets en individuele targets. Wanneer een target is behaald, wordt er 80% uitgekeerd, met een maximum van 100% en een minimum van 50%. Op de niet-financiële en financiële groepstargets scoorde de Raad van Bestuur 41,94% op een maximum van 60%. Dit betekent dus dat niet alle targets zijn gerealiseerd, met name de financiële targets niet, zoals we eerder al besproken hebben en door de CFO is toegelicht. Wat de persoonlijke targets betreft, geeft de heer *Noteboom* aan dat de strategische herijking, successieplanning, klanttevredenheid en natuurlijk uiterst belangrijk vorig jaar de implementatie van Solvency II resulteerden in een variabele beloning voor de CEO van 38%, op een maximum van 40%. De CFO ontving een variabele beloning van 37,2% op basis van de financiële strategie, Solvency II, de kasstroomgeneratie en talentontwikkeling.

Wanneer men vanuit historisch perspectief naar deze cijfers kijkt, was het niveau van de variabele beloning bijna gelijk aan het niveau in 2014; 2013 was een succesvoller jaar, zodat de variabele beloningspercentages toen aanzienlijk hoger lagen. De heer *Noteboom* herinnert de vergadering eraan dat de totale variabele beloning verspreid over vier jaar wordt uitgekeerd. Daarnaast geldt er een extra aanhoudingsperiode van drie jaar voor de aandelen, hetgeen betekent dat er behoorlijk wat tijd voorbijgaat voordat die aandelen aan de leden van de Raad van Bestuur ter beschikking komen.

De heer *Noteboom* wijst op het enige stempunt wat de beloningen betreft. In Nederland geldt gemiddeld een maximum van 20% voor de variabele beloning. Binnen Europa geldt op grond van de regelgeving een maximum van 100% voor de variabele beloning. Buiten Europa, voor ons dan specifiek in de VS en Azië, wijken de gewoontes, cultuur en markt behoorlijk af van hetgeen we in Nederland gewend zijn. Op 1 januari 2015 is nieuwe wetgeving in werking getreden, op grond waarvan wij de variabele beloningspercentages op deze markten verplicht naar 200% hebben verlaagd – dus niet verhoogd. Van een aantal werknemers moesten we het vaste salaris vervolgens verhogen om dit te compenseren. Vandaar dat onder agendapunt 10 wordt voorgesteld om te stemmen over het voorstel om maximaal 200% te kunnen blijven uitkeren, omdat dit zoals gezegd dus geen verhoging inhoudt. Het gaat om circa 150 werknemers van de 15.000 mensen die buiten Europa bij ons in dienst zijn, ervan uitgaande dat zij zodanig presteren dat zij voor een maximale variabele beloning in aanmerking komen. Zij moeten dan alle targets behalen, op het hoogst vereiste niveau. Nogmaals, dit is geen beleidswijziging, maar een voortzetting. De aandeelhouders hebben deze percentages tot dusverre goedgekeurd, maar om zo transparant mogelijk te zijn en mede op verzoek van een aantal van onze aandeelhouders, hebben we besloten om dit onderwerp ook op deze vergadering in stemming te brengen.

De *Voorzitter* bedankt de heer *Noteboom* voor zijn presentatie en geeft aan dat vragen gesteld kunnen worden ná de verklaring van de externe accountant onder punt 3.3.

3.3 Jaarrekening 2015: Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 2015

De *Voorzitter* geeft het woord aan de heer Ruud Dekkers van PwC, de externe accountant, om een toelichting te geven op de controlewerkzaamheden met betrekking tot de jaarrekening over 2015.

De heer *Dekkers* meldt dat de uitgebreide accountantsverklaring van PwC te vinden is op pagina 309 t/m 317 van het jaarverslag.

De door PwC gehanteerde materialiteit bepaalt de reikwijdte en de diepgang van de controle. Deze materialiteit wordt vastgesteld op basis van hetgeen relevant is voor belanghebbenden. PwC heeft het materialiteitsniveau vastgesteld op EUR 65 miljoen, hetgeen ongeveer overeenkomt met 5% van de gemiddelde winst van Aegon vóór belastingen over drie jaar, exclusief het verlies op de verkoop van de Canadese activiteiten in 2015, omdat dit afzonderlijk is gecontroleerd. De reikwijdte van de controle berust op de organisatiestructuur van Aegon. PwC heeft controlewerkzaamheden verricht op alle belangrijke locaties van Aegon, zoals Noord- en Zuid-Amerika, Nederland, het VK, Midden- en Oost-Europa en Spanje. In de Amerika's, Nederland en het VK heeft PwC vanwege de relatief grote omvang van deze markten integrale controles uitgevoerd op basis van het algehele materialiteitsniveau, terwijl er in Midden- en Oost-Europa en Spanje specifieke procedures zijn gehanteerd. Deze controles omvatten 98% van de omzet en het totale vermogen en 82% van de winst vóór belastingen.

De 'key audit matters' zijn de belangrijkste zaken die PwC gedurende het jaar in het controleplan en bij de controlewerkzaamheden is tegengekomen. Het gaat om vijf key audit matters, waar de heer Dekkers kort op ingaat. De eerste vier zijn dezelfde als vorig jaar, de vijfde is nieuw:

- De eerste betreft de waardering van verzekeringscontracten. Deze vormen de belangrijkste passiva op de balans van een verzekeraar en het vereist veel inzicht om het juiste bedrag te bepalen. PwC heeft bij de controle van deze balansen gebruikgemaakt van haar eigen actuarissen. De door Aegon gemaakte berekeningen en beoordelingen zijn getoetst en ter discussie gesteld om de mate van redelijkheid van de geboekte passiva te bepalen.
- De tweede key audit matter betreft overlopende acquisitiekosten. Dit zijn kosten die 'upfront' worden gemaakt bij het afsluiten van een verzekeringscontract en vervolgens gedurende de looptijd van het contract worden gekapitaliseerd en opgevoerd. Er is veel inzicht nodig om te kunnen vaststellen in hoeverre deze kunnen worden verrekend. PwC heeft haar eigen actuarissen ingezet om de verrekenbaarheid en de beoordeling door Aegon daarvan te toetsen.
- De derde key audit matter betreft de reële waarde van financiële instrumenten die moeilijk waardeerbaar zijn. Dit heeft te maken met beleggingen die illiquide zijn. Voor het waarderen daarvan dient het management van Aegon over veel inzicht te beschikken. PwC gebruikt haar eigen waarderingsdeskundigen voor het controleren van de berekeningen en het toetsen van de aannames die Aegon heeft gehanteerd.
- De vierde key audit matter betreft de onzekerheden in verband met claims van polishouders en juridische procedures. De verzekeringsbranche wordt geconfronteerd met steeds mondigere consumenten en strenger toezicht op productontwerp en verkoopmethoden. Aegon heeft inderdaad met claims en rechtszaken te maken gehad. PwC heeft de positie van de Vennootschap op dit gebied getoetst, inclusief eventuele aansprakelijkheid en de informatie hierover.
- De vijfde en nieuwe key audit matter betreft de informatie over, en de geschatte effecten op het vermogen en de inkomsten, van de toepassing van vrijwillige wijzigingen in de waarderingsgrondslagen per 1 januari 2016: de Vennootschap heeft besloten om deze wijzigingen vrijwillig toe te passen, zoals toegelicht op pagina 158 en 159 van het jaarverslag. Deze hebben

geen invloed op de jaarrekening 2015 zelf, maar zijn wel materieel van invloed op 2016. Om die reden hebben wij de toelichting gecontroleerd en zijn wij van oordeel dat de wijziging conform IFRS is.

De *Voorzitter* bedankt de heer Dekkers voor diens toelichting en geeft de zaal gelegenheid om vragen te stellen over de agendapunten 3.1, 3.2 en 3.3.

De heer *Borkink* (particulier aandeelhouder en lid van het VNU Pensioenfonds) heeft een aantal vragen over de Solvency II-ratio's. Hij vraagt of het klopt – zoals Het Financieele Dagblad meldt – dat de ratio van 135% voor Aegon Nederland geen rekening houdt met de aftrek wegens langlevensrisico en, zo ja, waarom dat het geval is? Wat is het effect op de ratio wanneer dit risico wel wordt meegenomen? Kan Aegon als aanvulling op de al goede kredietbeoordeling van Standard & Poor's ook een solvabiliteitsratio voor Aegon Levensverzekering N.V. publiceren? Naar zijn mening zou dit het vertrouwen in die vennootschap zeker goed doen en krijgt Aegon zo de beschikking over een commerciële tool om de activiteiten in Nederland uit te breiden. De heer Borkink is het met de CFO eens dat de Solvency II-berekeningen slechts een boekhoudkundige en rekenkundige exercitie zijn, net als de haalbaarheidstoets voor het pensioenfonds over een periode van 60 jaar. Inperking van deze excessieve regeldruk zou dus wenselijk zijn en zou de kosten aanmerkelijk verlagen.

De heer *Button* bedankt de heer Borkink voor zijn opmerkingen over de Solvency II-ratio. Naar de mening van de CFO is het belangrijk om erop te wijzen dat de solvabiliteitsratio van Aegon van 160% naar 155% is gegaan, hetgeen wijst op een goede stabiliteit, gezien de volatiele markten in K1 2016. Het klopt dat de ratio van Aegon Nederland van 150% naar 135% is gegaan, een grotere mutatie dan we hadden verwacht. Wat het langlevensrisico betreft, is de vraag van de heer Borkink correct. Wij hebben nog geen goedkeuring om voor het langlevensrisico een intern model te hanteren en daarom zijn de transacties die wij hebben verricht en blijven verrichten om de langlevensrisico's op de Nederlandse balans op te vangen, nog niet in de ratio opgenomen. We blijven hieraan werken en dit is ook onderdeel van onze zogenoemde 'day two'-initiatieven. We moesten dit vorig jaar om redenen van timing en inspanningen uit de scope halen, dus dit is onderdeel van de initiatieven voor dit jaar. Wat de hele communicatie als zodanig betreft, is er absoluut werk aan de winkel. Solvency II is een nieuw regime en wordt nog niet helemaal begrepen.

Dus staat de afdeling Communicatie en Investor Relations en de CFO nog het nodige te doen om de buitenwereld verder over dit onderwerp te informeren. Wat we op dit moment misschien zien, is dat het tijdstip van de kapitaalvolatiliteit niet goed wordt begrepen, dus wanneer de kapitaalratio in een bepaald kwartaal omlaag gaat zoals in K1 2016 in Nederland, beseft men onvoldoende dat veel van dit kapitaal in de toekomst feitelijk weer terugkomt. Je kunt op twee manieren naar de toereikendheid van de kapitaalpositie kijken. Je hebt enerzijds een kapitaalratio die op een bepaald moment wordt vastgesteld en anderzijds de doorlopende berekening van kapitaalratio's en kasstromen in de tijd. Dat is een onderwerp waar we zeker aan blijven werken.

Wat de opmerking van de heer Borkink over Aegon Levensverzekering N.V. betreft, geldt dat onze informatie al vrij goed is, uitgebreider dan wat veel branchegenoten doen op het gebied van de publicatie van kapitaalcijfers voor dochterondernemingen. We publiceren niet alleen op groepsniveau, maar ook op het niveau van de belangrijkste bedrijfsonderdelen in de VS, Nederland en het VK. Begin volgend jaar publiceren we informatie over specifieke individuele bedrijfsonderdelen.

De heer Button geeft echter aan dat Aegon op de korte termijn niet verdergaat dan het publiceren van informatie op landenniveau.

De berekeningen van de Solvency II-ratio's zijn erg technisch en op dat punt moeten wij onze informatievoorziening verbeteren, omdat wanneer er in een bepaalde periode technisch gezien sprake is van volatiliteit in een ratio, zoals we in K1 2016 in Nederland hebben gezien, deze verlaging van de kapitaalratio van dien aard is dat die in de loop der tijd grotendeels weer vanzelf herstelt. Het gaat dan feitelijk niet om kapitaalverlies, maar om de timing van kapitaal.

Mevrouw Verdegaal (MN en Menzis) merkt allereerst op dat zij verheugd is over het feit dat het voorstel tot goedkeuring dat de dochterondernemingen van Aegon aan hun werknemers die buiten Europa werkzaam zijn, een variabele beloning van maximaal 200% van het vaste jaarsalaris mogen uitkeren, in stemming wordt gebracht. Verwacht Aegon wijzigingen in het huidige beloningsbeleid als gevolg van de verdere uitrol van Solvency II? Zo ja, kan Aegon dan aan haar beleggers toezeggen dat zij hen bij die wijzigingen zal betrekken? Kan Aegon wellicht nadere bijzonderheden verstrekken over de successieplanning binnen de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur?

De heer *Noteboom* antwoordt dat Aegon naar de regels van de Europese Bankautoriteit kijkt, de regelgeving voor beloningen voor bankiers, en dat deze bij implementatie inderdaad nog strenger zullen zijn. Wij zijn op dit moment in gesprek met De Nederlandsche Bank over de vraag of deze regels ook voor verzekeraars gaan gelden. Afhankelijk van de uitkomst van dit overleg bekijken we of dit betekent dat we ons beleid al dan niet moeten aanpassen. Een beleidswijziging moet altijd met de aandeelhouders besproken worden. Wanneer het een echte beleidswijziging betreft waarover gestemd moet worden, wordt het op de aandeelhoudersvergadering in stemming gebracht. Maar we weten de uitkomst van dit overleg nog niet. Natuurlijk zijn wij van mening dat verzekeraars geen banken zijn en dat de beoogde nieuwe regels voor niemand binnen onze sector wat oplevert.

De *Voorzitter* licht vervolgens de opvolging toe.

De Management Board en de Raad van Commissarissen besteden beide veel tijd aan de opvolging, zowel in de Management Board als in Raad van Commissarissen. De Raad van Commissarissen heeft een speciale commissie, de Nomination & Governance Committee, die zich met dit onderwerp bezighoudt. Carla Mahieu, hoofd HR, heeft veel kennis en ervaring ingebracht. Zij is een aantal jaar geleden bij ons in dienst getreden. Sinds die tijd hebben we onze successieplanning fors verbeterd. Zowel de Management Board als de Raad van Commissarissen kijkt regelmatig naar de beschikbare kandidaten voor hogere functies binnen de Vennootschap. De Nomination & Governance Committee bekijkt regelmatig welke mensen in aanmerking komen voor een opvolgend lidmaatschap van de Raad van Commissarissen. We hanteren in dat kader een competentiemodel. We hebben een aantal competenties waarnaar we kijken. Zwakke punten in de totale competentie van de Raad van Commissarissen als geheel worden geïnventariseerd. Op basis daarvan stellen we een profiel op voor de te benoemen commissaris en gaan we de markt op om te zien of we mensen kunnen vinden die aan dit profiel voldoen.

De heer *Keyner* (VEB) vraagt of Aegon een noodplan heeft ingeval de rente op korte termijn negatief wordt? Verder vraagt hij zich af of Aegon met alle maatregelen die zij treft – die zeer begrijpelijk zijn gezien de situatie waarmee we op dit moment te maken hebben waarin de rente wellicht gedurende lange tijd laag blijft – geen kansen gaat missen wanneer de rente weer op een normaal niveau komt te liggen? Mist Aegon geen kansen, met name kansen om op de lange termijn mooie marges te realiseren,

nu zelfs grote, belangrijke verzekeraars en beleggers zoals Aegon risico's op de balans kwijt willen omdat kapitaal onder Solvency II duur is?

De heer *Wynaendts* antwoordt dat Aegon inderdaad bezig is om de activiteiten te verschuiven om minder afhankelijk te zijn van de rente en het langlevensrisico. Wij richten ons op de fee-activiteiten en dat doen we door delen van ons bedrijf van de hand te doen – de annuity-activiteiten in het VK zijn daar een goed voorbeeld van – en ook in de VS, waar bepaalde activiteiten momenteel worden afgebouwd. Wanneer we die kunnen verkopen, is dat een versnelde afbouw. We hebben ook een groot aantal hedges lopen. De vraag is wat er gebeurt wanneer de rente stijgt, missen we dan kansen? Onze taak is om de balans te beschermen zodat we onder alle omstandigheden genoeg vermogen hebben om aan onze verplichtingen te voldoen. Dat is de kern van ons bestaan. Wij doen toezeggingen voor de zeer lange termijn. We moeten er dus voor zorgen dat ongeacht wat we doen en welke stappen we zetten, we aan die toezeggingen kunnen voldoen. Als dat betekent dat we in de toekomst bepaalde kansen zullen missen, dan zij het zo. Onze eerste prioriteit is om onze beloftes na te komen. Wanneer je als belegger wilt anticiperen op een stijgende rente, dan profiteert onze hele sector inderdaad van een hogere rente. Wanneer de rente stijgt, worden producten aantrekkelijker, zullen meer klanten deze producten kopen en daarvan profiteren. Maar als je specifiek wilt gokken op de rente en daarvoor naar een verzekeraar als Aegon kijkt, ben je niet aan het goede adres. Wij speculeren niet op rentefluctuaties omdat we jegens onze klanten vóór alles verplicht zijn om te zorgen dat we onze toezeggingen te allen tijde gestand kunnen doen, ongeacht de marktsituatie. We zijn ons zeer bewust van het feit dat dit de prijs is die we moeten betalen, maar het is de prijs die we betalen voor het doen van beloftes, voor het behoud van het vertrouwen van onze klanten. De heer *Wynaendts* verzekert de vergadering tot slot dat dit veel meer waard is dan wat Aegon potentieel zou kunnen verdienen door een gok te doen met de rente. Dat behoort niet tot onze activiteiten.

De heer *Keyner* (VEB) geeft aan dat de heer *Wynaendts* heel goed heeft uitgelegd waarom Aegon in de toekomst wellicht kansen mist door haar huidige positie te borgen, maar zijn eerste vraag was eigenlijk of Aegon ook beschermd is wanneer de rente gedurende langere tijd zeer laag blijft en misschien nog veel lager komt te liggen dan we nu voorzien?

De heer *Button* antwoordt dat de belangrijkste maatregel om de organisatie te beschermen zes jaar geleden is genomen met de invoering van het marktconsistente beprijzingskader. Op basis daarvan hebben we de insteek van de organisatie veranderd, in die zin dat alle producten die we tegenwoordig aanbieden een prijs hebben die in overeenstemming is met een structureel laag renteklimaat. Dat betekent dat bepaalde producten onderweg zijn gewijzigd en dat we bepaalde, langlopende garantieproducten niet langer aanbieden. Deze zijn vervangen door meer traditionele inkomensbeschermingsproducten, kortlopende producten en fee-activiteiten. Onze pensioenactiviteiten in de VS en het VK zijn voorbeelden van zeer winstgevende fee-activiteiten. Waar de bedrijfsmodellen nog steeds in langerlopende garanties voorzien, hebben we extra hedgeprogramma's ingevoerd. We hebben in Nederland dan ook zeer omvangrijke hedges lopen ter afdekking van de traditionele toegezegd-pensioenregelingen. Zelfs vanuit het perspectief van nieuwe productie zie je in Nederland een verschuiving naar een situatie waarbij meer sprake is van een beschikbare-premieregeling om beter te anticiperen op het feit dat de heer *Keyner* net noemde.

De nieuwe productie is beter in overeenstemming met de werkelijkheid van een structureel lage rente. Wat de bescherming van reeds tot uitkering gekomen producten betreft, geldt hetzelfde. Een negatieve kortlopende rente heeft niet echt invloed op Aegon, maar een negatieve langlopende rente wel. Er is

nog niet echt sprake van negatief terrein, maar de rente is wel verschrikkelijk laag, vooral in Europa. De omvangrijke hedges die we in Nederland hebben lopen, waardoor we in bepaalde financiële resultaten en zelfs in bepaalde kapitaalresultaten van Aegon van het ene kwartaal op het andere volatiliteit zien, zijn bedoeld om de economische waarde van de organisatie op de lange termijn veilig te stellen. We hebben her en der in de VS nog producten uitstaan waarop we renterisico lopen, maar dit kan ook als kans worden gezien. We hebben onze renterisico's dus niet volledig uitgesloten omdat we vinden dat de rente op dit moment extreem laag is en om nu een 30-jarige hedge af te sluiten op een aantal van die oude producten lijkt onverstandig. We houden onze renterisico's niettemin zeer nauwlettend in de gaten. Dat doen we in het kader van onze economische analyse en onze kapitaalanalyse. We zorgen ervoor dat we beschermd zijn tegen het scenario van een structureel lage rente, maar doorgaan met het realiseren van winstgevendende nieuwe productie, waardoor elk kwartaal een positieve MCWNP onder de streep kan worden vermeld, is een van de belangrijkste acties die we kunnen ondernemen.

De heer *Van Diepen* (Amsterdam) merkt op dat de heer *Wynaendts* weer het bekende verhaal heeft afgestoken over provisies en het meer inzetten op *woning- en schadeverzekeringen*, de ecologische voetafdruk en duurzaamheid. Waar het de klanten volgens hem uiteindelijk omgaat, is het bedrag dat ze uiteindelijk ontvangen. Hij wijst verder op het door de heer *Wynaendts* genoemde punt van de benchmarking en vindt dat Aegon haar concurrenten meer moet navolgen om de winstgevendheid te verbeteren. De heer *Van Diepen* vraagt of er veel geld verloren is gegaan door de nationalisatie van de activiteiten van Aegon in Polen en Hongarije. Hij verwijst vervolgens naar de geconsolideerde winst- en verliesrekening op pagina 61 van het jaarverslag. Kan Aegon uitleggen waarom de post financiële transacties een daling te zien geeft van EUR 13 miljard naar EUR 400 miljoen?

De heer *Wynaendts* herhaalt dat Aegon een duurzame onderneming wil zijn, dat Aegon zich ook op duurzame beleggingen richt, maar wel met de juiste risico-/rendementsverhouding. Dus niet ten koste van de rendementen. Dat verklaart waarom we ten opzichte van het totaal aan beleggingen slechts een klein bedrag in impactbeleggingen hebben uitstaan – al hebben we dit bedrag ten opzichte van vorig jaar verdubbeld – omdat er niet genoeg van dit soort beleggingen voorhanden is. Wat de kosten betreft, benadrukt de heer *Wynaendts* dat hij niet heeft gezegd dat Aegon in de middenmoot zit. Hij heeft aangegeven dat Aegon het wat de kosten betreft, eigenlijk behoorlijk goed doet ten opzichte van andere partijen. Maar we zullen meer moeten doen om gelijke tred met onze concurrenten te houden. Wat Hongarije en Polen betreft, merkt de heer *Wynaendts* op dat Aegon in Hongarije een zeer succesvol pensioenbedrijf had, dat we zelf hebben opgebouwd. Ook in Polen hadden we een zeer succesvol pensioenbedrijf, dat we deels zelf hebben opgebouwd en deels hebben overgenomen. Feitelijk van de ene dag op de andere besloot de overheid daar dat pensioenregelingen genationaliseerd moesten worden, in de zin dat alle premies uit het pensioenfonds naar de sociale zekerheid werden overgeheveld om het begrotingstekort te financieren. Dit betekende dat de winst die we uit dit pensioenfonds ontvingen, van de ene dag op de andere was verdwenen. Het gaat hier om een significant bedrag. Voor de juiste bedragen moeten we in de boeken kijken omdat het gedurende een periode plaatsvond. Het is in ieder geval duidelijk dat dit een significant effect heeft gehad op de totale winstgevendheid van Aegon.

De heer *Button* geeft vervolgens antwoord op de vraag van de heer *Van Diepen* over de winst- en verliesrekening en legt uit dat dit gewoon een verrekening betreft tussen de claims en uitkeringen van polishouders. Een geconsolideerde winst- en verliesrekening is in de verzekeringsbranche helaas soms wat moeilijk te volgen. Voor de unit-linked-polissen en de separate accounts-activiteiten in de VS – waar we het geld van de polishouders namens hen in investeren – geldt dat de rendementen op die

rekeningen van polishouders opgenomen zijn in de post claims en uitkeringen polishouders en dat het saldo van die verrekening vervolgens onder deze post financiële transacties wordt opgenomen. Het gaat hier dus in principe om de situatie waarin er een unit-linked-polis of een variabele annuity is waarop die rendementen worden gerealiseerd, die vervolgens rechtstreeks toevallen aan de polishouder. Deze gaan via twee posten op de winst-en verliesrekening. De post claims polishouders is in feite met EUR 13 miljard gedaald.

De heer *Taverne* (VBDO) complimenteert Aegon allereerst met het feit dat het fiscale beleid zo duidelijk in het jaarverslag is toegelicht. Kan Aegon uitleggen of het streven naar een billijke belastingafdracht en het willen optimaliseren van de fiscale positie niet met elkaar in strijd zijn? Is er sprake van belastingoptimalisatie in Bermuda, aangezien Aegon daar een vestiging heeft? Is Aegon voornemens met het oog op de aanstaande regelgeving om voor ieder land de winst en belastingafdracht te publiceren, zoals Delta Lloyd ook doet?

De heer *Wynaendts* bedankt de heer *Taverne* voor zijn compliment. We hebben het over een billijke belastingafdracht. Het kernonderdeel van het wereldwijde fiscale beleid is een verantwoorde, principiële benadering. Dit houdt in dat we een verantwoordelijke belastingbetaler zijn. Het gaat hierbij om twaalf grondslagen voor een verantwoorde belastingafdracht, risicobeheer en governance. Een billijke belastingafdracht houdt in dat we het juiste bedrag aan belasting op de juiste plek betalen. Onder juist bedrag wordt verstaan niet te veel en niet te weinig. Daarom denkt de heer *Wynaendts* niet dat belastingoptimalisatie enerzijds en het afdragen van het juiste bedrag in het juiste land anderzijds, met elkaar in strijd zijn. Wat Bermuda betreft, wijst de heer *Wynaendts* op de levensverzekeringsactiviteiten op Bermuda waarover lokaal belasting wordt afgedragen. De vestiging in Bermuda zelf is een rechtmatige onderneming die niet als doel heeft om minder belasting te betalen dan de scope waar we heel duidelijk over zijn geweest. Wat het publiceren per land betreft, bevestigt hij dat Aegon zich bewust is van de betreffende aanbeveling van de OESO. Het zal flink veel werk kosten om op die manier te publiceren, maar we zijn de nodige voorbereidingen aan het treffen om dit mogelijk te maken en om aan deze aanbeveling te voldoen. Dus daar gaan we te zijner tijd op over.

De heer *Stevense* (SRB) wil graag weten hoe het komt dat alternatieve beleggingen in hedgefondsen Aegon EUR 358 miljoen aan winst hebben gekost. Hoe zorgt Aegon ervoor dat zij niet de boot mist wat betreft de trend van 'big data'? Kan Aegon meer vertellen over 'capital light'? Is Aegon voornemens om bezwaar in te dienen tegen het voorstel van de Verzekeringkamer om de rekenrente te verlagen van 4,2% naar 3,7%?

De heer *Button* antwoordt op de eerste vraag over hedgefondsen dat Aegon iets meer dan 2% van de Amerikaanse portefeuille voor algemene rekening in alternatieve beleggingen heeft uitstaan, dat zijn op dit moment hoofdzakelijk hedgefondsbeleggingen. We hebben dus ongeveer US\$ 1,8 miljard in hedgefondsen belegd. We willen dit op de korte tot middellange termijn omlaag brengen en de vrijgekomen gelden in private equity- en vastgoedalternatieven beleggen, dus niet in hedgefondsen. De rendementen op deze beleggingen zijn de afgelopen vier tot vijf jaar wel heel goed geweest. Er zijn een aantal zeer goede rendementen gerealiseerd. In het eerste kwartaal hebben we ongeveer US\$ 130 miljoen op deze portefeuille verloren, dus het eerste kwartaal was geen sterk kwartaal, eigenlijk in lijn met de rendementsresultaten voor de hele branche in de VS, maar wanneer je een stap achteruit doet en over een periode van vier tot vijf jaar kijkt, vindt de heer *Button* dat er sprake is van zeer sterke resultaten. De vierde vraag van de heer *Stevense* betreft de actuariële aanname en de verlaging van 4,2% naar 3,7% van de Ultimate Forward Rate (UFR) onder EIOPA voor Solvency II. Er ligt

een voorstel vanuit EIOPA om de UFR voor de Solvency II-berekeningen te verlagen. Het voorstel is om dit tarief met 50 basispunten te verlagen, maar dan wel met maximaal 20 basispunten per kalenderjaar met ingang van 2017. Dus het risico op de korte termijn is eigenlijk een verlaging van de UFR van 4,2% naar 4,0% in 2017. Binnen de sector wordt hier nog overleg over gevoerd. Wij zijn nog steeds van mening dat een UFR niet voor niets als langetermijnaanname is gekozen. Het is een aanname die je over meer dan 60 jaar kwalificeert vanuit het perspectief van de rendementscurve: je verlaat de huidige rendementscurve op het twintigjaarspunt en hanteert over de volgende 40 jaar de UFR. Dus het duurt 60 jaar voordat je bij die aanname komt. Wij zijn van mening dat een langetermijnaanname zoals deze niet regelmatig moet worden aangepast of herzien. Het schiet dan zijn doel voorbij. De heer Button erkent niettemin dat er voorstanders van gewicht zijn binnen deze discussie. De Nederlandsche Bank heeft aangegeven dat zij positief tegenover deze wijziging staat, dus het is interessant om te zien hoe deze discussie afloopt. De CEO en de CFO blijven via diverse gremia aan de discussie deelnemen. De heer *Button* gaat vervolgens in op de derde vraag over 'capital light'. 'Capital light' is in feite een strategie waarbij je zo min mogelijk risico's wilt lopen. Aegon hanteert deze strategie al heel wat jaar. Met behulp van deze strategie hebben we ons kunnen voorbereiden op een situatie waarin de rente structureel laag is, waarbij we bepaalde langlopende garanties en producten die veel kapitaal vergen en dus op onze balans drukken, hebben moeten opgeven. Wanneer we garanties afgeven voor een periode van 20, 30, 40 en soms 60 jaar, legt dat een groot beslag op ons kapitaal, omdat we moeten zorgen dat we die toezeggingen straks in de verre toekomst gestand kunnen doen. 'Capital light' houdt in dat we daarvan zijn afgestapt en dat we inmiddels meer fee-activiteiten zijn gaan verrichten en actiever zijn in de dienstverlening, zoals bij de pensioenactiviteiten in de VS en het VK, die recordresultaten boeken. Voor onze traditionele verzekeringsactiviteiten, waar we inkomensbeschermingsproducten aanbieden, betekent dit dat we geen langlopende, gegarandeerde levensverzekeringen meer aanbieden, maar meer kortlopende levensverzekeringen, andere kortlopende producten en producten met een beperktere garantie of waarbij de polishouders ook een deel van het risico lopen. 'Capital light' is een algemeen thema binnen al onze activiteiten om de risico's te verlagen en beter voorbereid te zijn op een structureel lagere rente.

De heer *Wynaendts* antwoordt op de tweede vraag over hoe Aegon in het kader van big data voorkomt dat mensen met een ongunstig gedragspatroon toegang tot verzekeringen krijgen. Allereerst monitoren we dit zorgvuldig en zijn we ons zeer bewust van deze problematiek. In de tweede plaats, om een wat positievere draai aan dit antwoord te geven, kan worden gesteld dat big data mensen ook helpt en stimuleert om beter gedrag aan te leren. We steken veel energie in big data, het opzetten van communities, mensen stimuleren om gezonder te leven, dus dat proberen we ook. Ja, we houden dit in de gaten omdat de mogelijkheid bestaat dat mensen worden uitgesloten. Tegelijkertijd proberen we op een positieve manier van big data gebruik te maken door een gezondere levensstijl te stimuleren zodat mensen tegen een redelijke prijs toegang hebben tot financiële zekerheid.

De *Voorzitter* rondt af door aan de heer *Stevense* voor te stellen om dit onderwerp na de vergadering verder te bespreken.

De heer *Spanjer* (Amsterdam) wil weten hoeveel geld precies is verloren door de nationalisatie van de activiteiten in Hongarije en Polen. Voorts vraagt hij hoeveel polissen in Nederland in 2015 zijn veranderd van toegezegd pensioen in beschikbare premie?

De heer *Wynaendts* merkt op dat in het algemeen gesteld kan worden dat van de nieuwe premies het merendeel naar een beschikbare-premieregeling gaat. Hij legt voorts uit dat het vermogen van Aegon

nog steeds gematched wordt op basis van de verplichtingen uit hoofde van toegezegd-pensioenregelingen. Er worden eigenlijk nauwelijks nog nieuwe pensioenregelingen opgestart volgens het oude toegezegd-pensioensysteem. We hebben nog steeds deelnemers binnen het oude systeem die natuurlijk onder dat systeem blijven vallen, maar in de meeste gevallen geldt dat de nieuwe premies ingelegd worden in verband met een nieuwe regeling, een beschikbare-premieregeling, een PPI-regeling of het APF (Algemeen Pensioenfonds), een wat hybride oplossing die een bepaalde mate van solidariteit combineert met afzonderlijke collectiviteitskringen.

Er zijn nieuwe oplossingen voorhanden die rekening houden met de lage rente en toch zorgen dat er genoeg pensioen is in de toekomst. Wat het APF van Aegon betreft, is de heer Wynaendts verheugd te kunnen meedelen dat Aegon al voor EUR 2,2 miljard aan toezeggingen heeft ontvangen voor het nieuwe APF, dat binnenkort wordt opgezet. Hij benadrukt dat het gezien de nieuwe pensioenvormen echt belangrijk voor Aegon is om te blijven innoveren.

De heer *Heinemann* (Den Haag) stelt naar aanleiding van de opmerking van de heer Spanjer over de nationalisatie van de activiteiten in Polen en Hongarije en de gevolgen daarvan, de volgende vraag. Zou de Europese Commissie hier niet naar moeten kijken?

De heer *Wynaendts* geeft aan dat Aegon samen met alle grote Europese maatschappijen die hier ook door getroffen zijn, zeer actief is geweest bij het benaderen van de verantwoordelijke Europese Commissaris en erop gewezen heeft dat dit in strijd is met de regels, de geest van de regelgeving en dat dit geen blijk geeft van behoorlijk bestuur. De Europese Commissie heeft in haar reactie echter helaas aangegeven dat zij geen specifieke middelen heeft om dit tegen te gaan. Dat is de realiteit. Hij benadrukt dat Aegon samen met alle Franse, Duitse en andere grote maatschappijen er alles aan heeft gedaan om zo veel mogelijk druk te zetten. Je kunt zelfs stellen dat hoe meer druk we op de Europese Commissie zetten, hoe negatiever het effect was in de betreffende landen. Aegon heeft lokale advocaten ingeschakeld. De heer *Wynaendts* is er zelf ook heen geweest, net als de heer *Kepecs*, hoofd van de regio, die voorzitter was van een commissie van alle grote verzekeraars. Er is echter geen (toezichts)regelgeving op grond waarvan de Europese Commissie hiertegen kan optreden.

De heer *Kepecs* voegt hieraan toe dat toen de nationalisatie in Hongarije plaatsvond, Aegon zich op alle niveaus heeft ingezet, maar het antwoord was uiteindelijk dat het pensioen zelf niet onder de regelgeving van de Europese Commissie valt. Dat was helaas het antwoord en de reden waarom we geen verdere stappen hebben ondernomen.

De heer *Keyner* (VEB) doet de suggestie dat Aegon de pensioenregeling van haar eigen bestuurders en middenmanagers zou moeten wijzigen van een toegezegd-pensioenregeling naar een beschikbare-premieregeling. De heer *Keyner* wil met betrekking tot het schandaal rond de verkoop van verzekeringspolissen met excessieve kosten – de ‘woekerpolisaffaire’ – graag van de accountant weten of PwC bij de beoordeling van de potentiële aansprakelijkheid gebruikt heeft gemaakt van externe juristen, maar dan niet de externe juristen van Aegon?

De *Voorzitter* merkt op dat wat de pensioenen betreft, Aegon contractueel gebonden is, maar dat zij de suggestie van de heer *Keyner* zeker zal meenemen. De heer *Wynaendts* voegt hier aan toe dat wat de overstap van toegezegd pensioen naar beschikbare premie betreft, Aegon waar mogelijk aanzienlijke wijzigingen heeft doorgevoerd, maar dat contracten moeten worden nagekomen. We zoeken nieuwe

werknemers, nieuwe situaties binnen onze activiteiten zodat we van het oude bedrijfsmodel op het nieuwe kunnen overstappen.

De heer *Keyner* (VEB) doet de suggestie dat de heer Wynaendts zelf wellicht als president-directeur het goede voorbeeld kan geven wanneer er zijn contract heronderhandeld wordt.

In antwoord op de vraag van de heer *Keyner* over de beoordeling van de potentiële aansprakelijkheid, geeft de heer *Dekkers* (PwC) aan dat het antwoord ontkennend is, PwC heeft geen extern advies ingewonnen omdat zij zelf juridische specialisten in huis heeft. De wijze waarop wij dit beoordelen – dat is de reden waarom dit een key audit matter betreft – is omdat het een materieel effect kan hebben. Je hebt onder IFRS twee dingen nodig om een voorziening te treffen. Je hebt een juridische of feitelijke verplichting nodig. Dat is het eerste punt. Het tweede punt is dat als er sprake is van een juridische of feitelijke verplichting, je daar een bedrag of een bandbreedte aan moet kunnen toekennen. Het probleem met de zaken die in de jaarrekening uitvoerig worden toegelicht, is dus dat het eerste punt nog niet duidelijk is – is er sprake van een juridische of feitelijke verplichting? – dat geldt ook voor het tweede punt, over wat de eventuele uitkomst daarvan zou zijn, dat is dan heel moeilijk vast te stellen. Het kan om een heel laag, maar ook om een heel hoog bedrag gaan. IFRS zegt dan dat je vrij uitvoerige informatie moet verstrekken waarin je aan de lezer uitlegt wat het risico is, zodat de lezer tot een eigen oordeel kan komen. Dit is misschien geen behulpzaam antwoord, maar zo staat het er op dit moment voor en PwC heeft veel werk verricht om tot dit antwoord te komen. We hebben ervoor gezorgd dat die informatie zo uitvoerig en begrijpelijk mogelijk is.

De heer *Keyner* (VEB) is het met de heer *Dekkers* eens dat je onder IFRS niet zo maar een bedrag kunt boeken. Hij vraagt zich echter af of IFRS je verbiedt om toch een indicatie te geven of dit in de miljoenen, in de honderden miljoenen of in de miljard kan lopen. Belangrijker is dat de regels onder Solvency II hier wellicht vanaf wijken. Je blijft nog steeds onder IFRS rapporteren, maar vanwege je Solvency II-ratio moet je rekeninghouden met de soorten risico's die je neemt. De heer *Keyner* vraagt zich dus af of je genoeg informatie krijgt om een goed oordeel te vormen over de potentiële impact.

De heer *Dekkers* (PwC) antwoordt dat IFRS natuurlijk niet verbiedt om in dat opzicht nadere informatie te verstrekken, maar het is aan het bestuur om die beoordeling te maken, als dat mogelijk is. Dan moeten wij als accountant beoordelen of dat mogelijk en redelijk is. Ook dat is een moeilijke evaluatie. De vraag van de heer *Keyner* met betrekking tot Solvency II is een zeer goede vraag, want dat is inderdaad een vreemd iets. De reden waarom je onder IFRS geen voorziening mag treffen is omdat je die niet kunt kwantificeren. Tegelijkertijd zegt Solvency II dat je het in een bedrag moet uitdrukken. Hier wordt nog overleg met DNB over gevoerd en zal opgelost moeten worden, omdat er op dit moment nog geen oplossing voor is.

De *Voorzitter* bedankt de heer *Dekkers* van PwC. PwC werkt nog maar kort voor Aegon, maar heeft zich al als een zeer goede accountant ontpopt. Dat betekent niet dat zij alles doen wat we willen, maar dat zij met een zeer kritische blik naar onze activiteiten en onze cijfers kijken. Ze helpen ons twee keer na te denken over de dingen die we moeten doen.

De *Voorzitter* stelt vast dat er over het jaarverslag, het remuneratierapport en de jaarrekening geen verdere opmerkingen of vragen zijn.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de jaarrekening over 2015 heeft vastgesteld met 1.431.977,301 (99,90%) stemmen vóór, 1.370.895 (0,10%) stemmen tegen en 1.093.276 onthoudingen.

4. Voorstel tot goedkeuring van het slotdividend over het boekjaar 2015

De *Voorzitter* geeft aan dat het dividendbeleid van Aegon erop gericht is een duurzaam dividend uit te keren teneinde beleggers te laten delen in de resultaten van de Vennootschap, welk dividend in de loop der tijd kan worden verhoogd wanneer de resultaten dat toelaten. Onder normale omstandigheden verwacht Aegon bij de bekendmaking van de resultaten over het tweede kwartaal een interimdividend vast te stellen en aan de Jaarlijkse Algemene Vergadering van Aandeelhouders een slotdividend voor te stellen. Aegon stelt voor om over 2015 een slotdividend van EUR 0,13 per gewoon aandeel en EUR 0,00325 per gewoon aandeel B uit te keren. Gezien het interimdividend van EUR 0,12 per gewoon aandeel en EUR 0,003 per gewoon aandeel B dat in september 2015 is uitgekeerd, komt het totale dividend over het boekjaar 2015 dus uit op EUR 0,25 per gewoon aandeel en EUR 0,00625 per gewoon aandeel B. Het slotdividend wordt naar keuze van de aandeelhouder geheel in contanten of aandelen uitgekeerd. Het stockdividend wordt weer ingekocht om het verwateringseffect te neutraliseren.

De *Voorzitter* stelt vast dat er over dit dividendvoorstel geen opmerkingen of vragen zijn.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders het slotdividend over 2015 heeft goedgekeurd met 1.427.303.944 (99,55%) stemmen vóór, 6.406.881 (0,45%) stemmen tegen en 730.414 onthoudingen.

5. Voorstel tot het verlenen van kwijting aan de leden van de Raad van Bestuur

De *Voorzitter* stelt het voorstel aan de orde om de leden van de Raad van Bestuur kwijting te verlenen voor de uitoefening van hun taak, voor zover de vervulling daarvan blijkt uit het jaarverslag 2015 of uit informatie die anderszins voorafgaand aan de vaststelling van de jaarrekening 2015 aan de aandeelhouders is verstrekt.

De *Voorzitter* stelt vast dat er over dit voorstel geen opmerkingen of vragen zijn.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders met 1.387.535.602 (98,43%) stemmen vóór, 22.166.263 (1,57%) stemmen tegen en 24.684.741 onthoudingen kwijting heeft verleend aan de leden van de Raad van Bestuur voor de uitoefening van hun taak, voor zover de vervulling daarvan blijkt uit het jaarverslag 2015 of uit de informatie die anderszins voorafgaand aan de vaststelling van de jaarrekening 2015 aan de aandeelhouders is verstrekt.

6. Voorstel tot het verlenen van kwijting aan de leden van de Raad van Commissarissen

De *Voorzitter* stelt het voorstel aan de orde om de leden van de Raad van Commissarissen kwijting te verlenen voor de uitoefening van hun taak, voor zover de vervulling daarvan blijkt uit het jaarverslag 2015 of uit informatie die anderszins voorafgaand aan de vaststelling van de jaarrekening 2015 aan de aandeelhouders is verstrekt.

De *Voorzitter* stelt vast dat er over dit voorstel geen opmerkingen of vragen zijn.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders met 1.387.467.382 (98,42%) stemmen vóór, 22.250.616 (1,58%) stemmen tegen en 24.720.798 onthoudingen kwijting heeft verleend aan de leden van de Raad van Commissarissen voor de uitoefening van hun taak, voor zover de vervulling daarvan blijkt uit het jaarverslag 2015 of uit informatie die anderszins voorafgaand aan de vaststelling van de jaarrekening 2015 aan de aandeelhouders is verstrekt.

7. Voorstel tot herbenoeming van de heer Robert Routs als lid van de Raad van Commissarissen

De heer *Bailey*, uitsluitend ten behoeve van dit agendapunt handelend als voorzitter van de vergadering, stelt het voorstel aan de orde om de heer Rob Routs te herbenoemen als lid van de Raad van Bestuur van Aegon voor een termijn van vier jaar, ingaande op 20 mei 2016 (d.w.z. tot aan het einde van de in 2020 te houden AVA). De Raad van Commissarissen stelt voor om Rob Routs te herbenoemen gezien de constructieve en effectieve wijze waarop hij zijn rol als voorzitter van de Raad van Commissarissen heeft vervuld.

Rob beschikt over brede expertise op management- en financieel gebied alsmede uitgebreide ervaring binnen de internationale zakenwereld. Zijn kennis en ervaring met name als voorzitter van de Raad van Commissarissen sluiten aan op de gewenste expertise en met zijn herbenoeming wordt de continuïteit en kennis van de organisatie binnen de Raad van Commissarissen veiliggesteld. Wij hebben er het volste vertrouwen in dat Aegon N.V. met Rob Routs als voorzitter van de Raad van Commissarissen zich in een zeer goede uitgangspositie bevindt om mensen te helpen bij het realiseren van een financieel zekere toekomst. Informatie over Rob is te vinden in de agenda en in de toelichting op pagina 5 en in bijlage 1.

De heer *Spanjer* (Amsterdam) heeft een vraag voor de heer Routs. De salarisverhoging van de heer Routs met EUR 40.000 is volgens hem astronomisch. De werknemers van AEGON Nederland krijgen 0% of ten hoogste 1% meer salaris. Hoe denkt de heer Routs hiermee in de toekomst om te gaan als hij voorzitter blijft?

De heer *Noteboom* herinnert de heer *Spanjer* eraan dat Aegon de wettelijke verplichting heeft om bij alle aspecten van de bedrijfsvoering rekening te houden met de belangen van alle stakeholders. De beloning is een van die aspecten. Wij zijn ons er natuurlijk van bewust dat de meningen over onder meer de hoogte van de beloningen uiteenlopen, maar om dit beleid vast te stellen beschikken we wereldwijd over een goede ondernemingsstructuur, dus ook in Nederland. De aandeelhouders hebben het recht om over beloningsbeleid hun stem uit te brengen. We voeren dus slechts het beleid uit dat door de aandeelhouders is goedgekeurd.

De heer *Spanjer* geeft aan dat hij niet tevreden is met dit antwoord.

De heer *Routs* merkt allereerst op dat Aegon een internationaal bedrijf is dat een goede mix van mensen in de Raad van Commissarissen wil hebben, die een waardevolle bijdrage kunnen leveren. We moeten ook mensen aantrekken uit de VS, Azië en andere landen. Geld is voor geen van allen de enige drijfveer, maar we moeten hen in ieder geval een behoorlijke, concurrerende vergoeding betalen om hen binnen te halen. Daarnaast vervullen zij ook een belangrijke adviesfunctie binnen de Vennootschap. Wanneer je dit vergelijkt met het uurtarief van een externe adviseur, kom je snel tot de conclusie dat deze mensen voor de Vennootschap vrij goedkope adviseurs zijn.

De heer *Spanjer* stelt dat dit niet is wat hij bedoelde. Wat hij bedoelde te zeggen, is dat er in één jaar tijd een salarisverhoging van EUR 40.000 is toegekend.

De heer *Routs* geeft aan dat Aegon dit jaar niets heeft veranderd en dat de verhoging het gevolg is van het feit dat de betreffende commissaris in de loop van dit jaar is benoemd.

Als laatste opmerking geeft de heer *Spanjer* aan dat we dit binnen redelijke grenzen moeten houden. In het begin betaalde Aegon zulke hoge vergoedingen ook niet. Andere bedrijven, zoals DSM, zijn ook heel redelijk. We zullen hier op een bepaald moment gewoon grenzen aan moeten stellen.

De heer *Routs* bevestigt dat Aegon dit jaar niets heeft gedaan.

De heer *Stevense* (SRB) vraagt of in de statuten van de Vennootschap een verplichte pensioneringsleeftijd van 72 jaar is opgenomen.

De heer *Routs* bevestigt dat er geen leeftijdsgrens is. In Nederland is de grens driemaal een termijn van 4 jaar. Dat kan veranderen met de introductie van de nieuwe code voor goed ondernemingsbestuur. Daarin geldt een limiet van tweemaal een termijn van 4 jaar met tweemaal een optie tot verlenging met 2 jaar.

De heer *Bailey* stelt vast dat de vergadering kan overgaan tot stemming.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders met 1.248.892.518 (88,34%) stemmen vóór, 164.796.264 (11,66%) stemmen tegen en 20.761.640 onthoudingen heeft besloten de heer *Routs* te herbenoemen als lid van de Raad van Commissarissen voor een termijn van vier jaar, ingaande op 20 mei 2016.

De heer *Routs* bedankt de vergadering voor deze blijk van vertrouwen.

8. Voorstel tot herbenoeming van de heer Ben van der Veer als lid van de Raad van Commissarissen

De *Voorzitter* stelt het voorstel aan de orde om de heer Ben van der Veer te herbenoemen als lid van de Raad van Commissarissen van Aegon voor een termijn van vier jaar, ingaande op 20 mei 2016 (d.w.z. tot aan het einde van de in 2020 te houden AVA). De Raad van Commissarissen stelt voor om Ben van der Veer te herbenoemen gezien de constructieve wijze waarop hij een bijdrage heeft geleverd als lid van de Raad van Commissarissen en als voorzitter van de Audit Committee.

Ben heeft enorm veel ervaring als externe accountant van grote internationale bedrijven en een sterke financiële en internationale achtergrond. Hij voldoet aan de eisen die aan een financieel deskundige worden gesteld in zowel de Nederlandse Corporate Governance Code als de Amerikaanse Sarbanes-Oxley Act. We hebben er het volste vertrouwen in dat de continuïteit en kennis van de organisatie binnen de Raad van Commissarissen met Ben als commissaris en als voorzitter van de Audit Committee zijn geborgd. Informatie over de heer Van der Veer is te vinden in de agenda en in de toelichting op pagina 5 en bijlage 2.

De *Voorzitter* stelt vast dat er over dit voorstel verder geen opmerkingen of vragen zijn.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders met 1.394.112.194 (97,38%) stemmen vóór, 37.525.384 (2,62%) stemmen tegen en 2.812.844 onthoudingen heeft besloten de heer Van der Veer te herbenoemen als lid van de Raad van Commissarissen voor een termijn van vier jaar, ingaande op 20 mei 2016.

9. Voorstel tot herbenoeming van de heer Dirk Verbeek als lid van de Raad van Commissarissen

De *Voorzitter* stelt het voorstel aan de orde om de heer Dirk Verbeek te herbenoemen als lid van de Raad van Commissarissen van Aegon voor een termijn van vier jaar, ingaande op 20 mei 2016 (d.w.z. tot aan het einde van de in 2020 te houden AVA). De Raad van Commissarissen stelt voor om Dirk Verbeek te herbenoemen gezien de constructieve wijze waarop hij als lid van de Raad van Commissarissen heeft gefunctioneerd.

Dirk heeft brede kennis en ervaring binnen de verzekeringsbranche en is goed bekend met risicomangementsystemen binnen een grote multinational. Dirk heeft enorm veel kennis en ervaring op het gebied van het internationale bedrijfsleven en verzekeren. We hebben er het volste vertrouwen in dat de continuïteit en kennis van de organisatie met Dirk als lid van de Raad van Commissarissen zijn geborgd. Dirk is een gewaardeerd lid van de Raad van Commissarissen en nadere informatie over hem is te vinden op pagina 5 in bijlage 3.

De *Voorzitter* stelt vast dat er over dit voorstel verder geen opmerkingen of vragen zijn.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders met 1.405.341.235 (98,16%) stemmen vóór, 26.296.022 (1,84%) stemmen tegen en 2.745.995 onthoudingen heeft besloten de heer Verbeek te herbenoemen als lid van de Raad van Commissarissen voor een termijn van vier jaar, ingaande op 20 mei 2016.

10. Voorstel tot goedkeuring van het besluit dat de dochtermaatschappijen van de Vennootschap aan hun werknemers die buiten Europa werkzaam zijn, een variabele beloning kunnen uitkeren tot maximaal 200% van het vaste jaarsalaris

De *Voorzitter* stelt het voorstel aan de orde om goed te keuren dat de dochtermaatschappijen van de Vennootschap aan hun werknemers die buiten Europa werkzaam zijn, een variabele beloning kunnen uitkeren tot maximaal 200% van het vaste jaarsalaris. De heer Noteboom heeft dit onderwerp besproken in zijn presentie van het Renumeratierapport en vraagt of er verder nog vragen zijn, behoudens de vragen die al eerder zijn gesteld.

De heer *Spanjer* wil graag weten waarom dit alleen geldt voor werknemers die buiten Europa werkzaam zijn. Dit is naar zijn mening discriminerend jegens bijvoorbeeld de werknemers in Nederland.

De *Voorzitter* wijst erop dat Aegon zich aan de vigerende wetgeving houdt.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat het voorstel onder agendapunt 10 met 1.404.015.729 (97,99%) stemmen vóór, 28.766.344 (2,01%) stemmen tegen en 1.598.489 onthoudingen door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is goedgekeurd.

11. Voorstel tot intrekking van alle gewone aandelen die in het kader van de aandeleninkoop ten bedrage van 400 miljoen euro zijn ingekocht

De Vennootschap heeft deze aandeleninkoop ten bedrage van EUR 400 miljoen op 13 januari 2016 bekendgemaakt. Voorgesteld wordt om de door de Vennootschap in het kader van dit programma verkregen aandelen in te trekken en het uitstaande kapitaal aldus te verlagen.

Aangezien er geen vragen zijn, gaat de vergadering tot stemming over.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat het voorstel tot intrekking van de aandelen met 1.430.483.246 (99,88%) stemmen vóór, 1.705.175 (0,12%) stemmen tegen en 1.560.756 onthoudingen door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is goedgekeurd.

12. Voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot uitgifte van gewone aandelen

De *Voorzitter* stelt vast dat de volledige tekst van het voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot uitgifte van gewone aandelen is opgenomen in de toelichting op de agenda. In overeenstemming met Nederlands recht wordt de aandeelhouders verzocht om de Raad van Bestuur met ingang van 20 mei 2016 voor een periode van achttien (18) maanden te machtigen tot het uitgeven van gewone aandelen dan wel het verlenen van rechten tot het nemen van gewone aandelen, na goedkeuring van de Raad van Commissarissen. Dit voorstel geeft de Raad van Bestuur de mogelijkheid om snel te reageren op omstandigheden die een emissie van gewone aandelen noodzakelijk maken, zonder te hoeven wachten op voorafgaande goedkeuring van de aandeelhouders. Ingevolge dit besluit is deze machtiging beperkt tot 10% van het geplaatste kapitaal van Aegon plus nog eens 10% ingeval van een overname. Deze '10 plus 10'-formule is gebruikelijk bij vennootschappen in Nederland. De *Voorzitter* merkt op dat het om exact dezelfde machtiging gaat als vorig jaar. Indien aangenomen, vervangt dit besluit de in 2015 verleende machtiging.

De *Voorzitter* stelt vast dat er over dit voorstel geen opmerkingen of vragen zijn.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders met 1.324.100.785 (92,38%) stemmen vóór, 109.229.256 (7,62%) stemmen tegen en 1.120.431 onthoudingen heeft besloten de Raad van Bestuur met ingang van 20 mei 2016 voor een periode van achttien (18) maanden te machtigen tot het uitgeven van gewone aandelen dan wel het verlenen van rechten tot het nemen van gewone aandelen, na goedkeuring van de Raad van Commissarissen.

13. Voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot beperking of uitsluiting van voorkeursrechten bij de uitgifte van gewone aandelen

De *Voorzitter* stelt vast dat de volledige tekst van het voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot beperking of uitsluiting van voorkeursrechten bij de uitgifte van gewone aandelen is opgenomen in de toelichting op de agenda. In overeenstemming met Nederlands recht wordt de aandeelhouders verzocht om de Raad van Bestuur met ingang van 20 mei 2016 voor een periode van achttien (18) maanden te machtigen tot beperking of uitsluiting van het voorkeursrecht van de aandeelhouders bij het uitgeven van gewone aandelen dan wel het toekennen van rechten tot het nemen van gewone aandelen, na goedkeuring van de Raad van Commissarissen. Deze bevoegdheid, tezamen met die van agendapunt 12, geeft de Raad van Bestuur de mogelijkheid om snel te reageren op omstandigheden die een emissie van gewone aandelen met of zonder beperkte voorkeursrechten noodzakelijk maken, zonder te hoeven wachten op voorafgaande goedkeuring van de aandeelhouders. Deze machtiging is beperkt tot 10% van het geplaatste kapitaal van Aegon plus nog eens 10% ingeval van een overname. Het gaat om exact dezelfde machtiging als vorig jaar. Indien aangenomen, vervangt dit besluit de in 2015 verleende machtiging.

De *Voorzitter* stelt vast dat er over dit voorstel geen opmerkingen of vragen zijn.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders met 1.257.713.661 (87,76%) stemmen vóór, 175.360.876 (12,24%) stemmen tegen en 1.361.471 onthoudingen heeft besloten de Raad van Bestuur met ingang van 20 mei 2016 voor een periode van achttien (18) maanden te machtigen tot beperking of uitsluiting van het voorkeursrecht van bestaande aandeelhouders bij het uitgeven van gewone aandelen dan wel bij het toekennen van rechten tot het nemen van gewone aandelen, na goedkeuring van de Raad van Commissarissen.

14. Voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot uitgifte van gewone aandelen in het kader van incentiveplannen

De *Voorzitter* stelt vast dat de volledige tekst van het voorstel om de Raad van Bestuur met ingang van 20 mei 2016 voor een periode van achttien (18) maanden te machtigen tot uitgifte van gewone aandelen en/of toekenning van rechten tot het nemen van gewone aandelen aan werknemers en/of het management van Aegon in het kader van het Aegon Group Global Remuneration Framework en het Beloningsbeleid voor de Raad van Bestuur, is opgenomen in de toelichting op de agenda. De variabele beloning voor het senior management en de leden van de Raad van Bestuur wordt doorgaans over verschillende jaren verspreid uitgekeerd in contanten en aandelen, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze machtiging is jaarlijks beperkt tot één (1%) van het totale nominale bedrag van de gewone aandelen die zijn geplaatst op het moment dat voor de eerste maal in het betreffende kalenderjaar van deze machtiging gebruik wordt gemaakt. Deze machtiging kan uitsluitend worden ingetrokken door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders op voorstel van de Raad van Bestuur, welk voorstel vooraf dient te zijn goedgekeurd door de Raad van Commissarissen. Indien aangenomen, vervangt dit besluit de in mei 2015 verleende machtiging.

In antwoord op de suggestie van de heer *Spanjer* om de benodigde aandelen op de beurs te kopen om zo de koers te ondersteunen, geeft de *Voorzitter* aan dat een eventuele aandelenuitgifte in mindering wordt gebracht op het bedrag van de aandelen die in het kader van de aandeleninkoop van EUR 400 miljoen zijn ingekocht.

De *Voorzitter* stelt vast dat er over dit voorstel verder geen opmerkingen of vragen zijn.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders met 1.421.947.360 (99,22%) stemmen vóór, 11.193.768 (0,78%) stemmen tegen en 1.302.652 onthoudingen heeft besloten om de Raad van Bestuur met ingang van 20 mei 2016 voor een periode van achttien (18) maanden te machtigen tot uitgifte van gewone aandelen en/of toekenning van rechten tot het nemen van gewone aandelen aan werknemers en/of het management van Aegon N.V. en van alle vennootschappen waarmee Aegon N.V. in een groep verbonden is, in het kader van een concernbreed incentiveplan c.q. het beloningsbeleid van de Raad van Bestuur.

15. Voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot verkrijging van eigen aandelen

De *Voorzitter* stelt vast dat de volledige tekst van het voorstel tot machtiging van de Raad van Bestuur tot verkrijging van eigen aandelen is opgenomen in de toelichting op de agenda. Deze machtiging voor een periode van achttien (18) maanden, met ingang van 20 mei 2016, tot verkrijging van eigen aandelen in Aegon N.V. is gelijk aan die in voorgaande jaren. Hoewel de wet de inkoop van eigen aandelen beperkt tot maximaal 50% van het totale geplaatste kapitaal van Aegon, wordt voorgesteld om deze machtiging te beperken tot 10%. Deze bevoegdheid geeft de Raad van Bestuur de nodige flexibiliteit en de mogelijkheid om snel te reageren op omstandigheden die inkoop van eigen aandelen noodzakelijk maken en kan voor ieder doel gebruikt worden. Indien aangenomen, vervangt dit besluit de in 2015 verleende machtiging.

De *Voorzitter* stelt vast dat er over dit voorstel geen opmerkingen of vragen zijn.

Na elektronische stemming stelt de *Voorzitter* vast dat de Algemene Vergadering van Aandeelhouders met 1.429.978.032 (99,82%) stemmen vóór, 2.576.900 (0,18%) stemmen tegen en 1.877.780 onthoudingen heeft besloten om de Raad van Bestuur met ingang van 20 mei 2016 voor een periode van achttien (18) maanden te machtigen tot verkrijging van eigen aandelen anders dan om niet. Het aantal te verkrijgen aandelen is bepaald op ten hoogste 10% van het totaal geplaatste aandelenkapitaal van Aegon N.V. Gewone aandelen en gewone aandelen B mogen uitsluitend worden verkregen tegen een prijs die niet hoger mag liggen dan 10% boven de bij verkrijging geldende lokale koers van het aandeel.

16. Wat verder ter tafel komt

De *Voorzitter* feliciteert de heren Van der Veer en Verbeek met hun herbenoeming als commissaris. Ook spreekt hij namens de Raad van Commissarissen zijn dank uit aan de heer Irv Bailey, die per heden terugtreedt als commissaris na een lidmaatschap van twaalf jaar. De Raad van Commissarissen heeft vanaf 22 april 2004 enorm geprofiteerd van zijn kennis en ervaring als commissaris. Wij zijn hem zeer erkentelijk voor zijn langdurige inzet voor Aegon. Irv was vice-voorzitter van de Raad van Commissarissen. Verder heeft hij bijna acht jaar geleden de Risk Committee opgezet en vervolgens een belangrijke bijdrage geleverd aan het functioneren van deze commissie. Hij heeft veel kennis ingebracht, niet alleen ten behoeve van het bedrijf maar ook binnen de Raad van Commissarissen en het bestuur. Wij bedanken hem hartelijk voor alles wat hij voor de Vennootschap heeft gedaan en voor alle lange reizen die hij telkens vanuit de VS moest maken.

De *Voorzitter* bedankt ook het management en alle medewerkers van Aegon wereldwijd voor hun blijvende inzet om onze klanten te helpen verantwoordelijkheid te nemen voor hun financiële toekomst.

In antwoord op een vraag van de heer *Heinemann* of de algemene vergadering van aandeelhouders voortaan om 13.00 uur CEST zou kunnen beginnen, geeft de *Voorzitter* aan dat Aegon dit in overweging zal nemen.

In antwoord op de vraag van de heer *Van Diepen* of Knab-bank in Hoofddorp een bijdrage levert aan de winst van Aegon, geeft de heer *Wynaendts* aan dat Aegon niet per individuele onderneming publiceert wat hun bijdrage aan de winst is. De enige informatie die gegeven kan worden en ook verstrekt is, is dat Knab-bank ongeveer 100.000 klanten heeft. Dat is een behoorlijk succes, maar we hebben meer klanten nodig, wil Knab een positieve winstbijdrage leveren.

De heer *Keyner* (VEB) merkt op dat hij het volste vertrouwen heeft in zowel het bestuur als de Raad van Commissarissen. Toch wil hij de suggestie doen om eens inspiratie te zoeken bij iemand van een hedgefonds, bij voorkeur uit de VS. Aegon moet misschien veel agressiever zijn en drastischer maatregelen nemen dan de stappen die momenteel overeenkomstig de bedrijfsplannen worden gezet. Alle bedrijven binnen de sector stappen over op fee-activiteiten. Zou dit niet een mooi moment zijn om met wat hulp van buiten een reuzenstap te zetten?

De *Voorzitter* antwoordt dat we voor de eerstvolgende strategiebespreking in juni inderdaad al iemand van buiten hebben uitgenodigd.

De *Voorzitter* geeft de heer *Stevense* de gelegenheid om een laatste, korte vraag te stellen.

De heer *Stevense* (SRB) merkt op dat in het CV van de heer *Noteboom* een functie ontbreekt, omdat hij ook commissaris is bij Vopak.

De heer *Noteboom* antwoordt dat hij daar nog geen commissaris was toen de agenda werd uitgestuurd.

De heer *Stevense* (SRB) zegt dat hij het op prijs zou hebben gesteld wanneer dit toch zou zijn genoemd.

17. Sluiting van de vergadering

Niets meer aan de orde zijnde, bedankt de *Voorzitter* alle aanwezigen voor hun komst. Hij meldt dat de leden van de Raad van Commissarissen en de Management Board en medewerkers van Investor Relations beschikbaar zullen zijn om vragen te beantwoorden. De vergadering wordt om 13.25 uur (CEST) gesloten.

Opgemaakt te 's-Gravenhage op 20 augustus 2016 en vastgesteld en ondertekend op 20 november 2016.

/s/ Rob. J. Routs

Rob J. Routs, Voorzitter

/s/ Anne-Marie Roth-Verweij

Anne-Marie Roth-Verweij, Secretaris